

Zaankanters in beweging

DIENST WIJKEN

Zaankanters in beweging

beleidsnota sport 2008-2014
september 2008

Inhoud

Inleiding.....	3
1 Aanleiding, doel en ontstaansproces van deze nota	4
2 Sport in Zaanstad.....	7
2.1 Sportparticipatie.....	7
2.2 Accommodatie- en stimuleringsbeleid	8
3 Het speelveld.....	11
3.1 Wat doet sport?.....	11
3.2 Sport en sociale cohesie.....	12
3.3 Sociale cohesie in de wijken.....	13
3.4 Betrokken organisaties en instellingen	17
3.4.1 Gemeentelijke partners	17
3.4.2 Commerciële aanbieders.....	17
3.4.3 Sportbonden.....	18
3.4.4 Verenigingen	18
3.4.5 Onderwijs.....	19
3.4.6 Welzijn	20
3.4.7 Gezondheidszorg.....	20
3.4.8 Corporaties	20
3.4.9 Bedrijfsleven	21
4 Beleid.....	22
4.1 Missie.....	22
4.2 Resultaten	23
4.2.1 SMART resultaten op projectniveau	24
4.3 Doelgroepen	24
4.3.1 Mensen met weinig kansen	24
4.3.2 Mensen met een beperking	25
4.3.3 Jongeren.....	25
4.3.4 Senioren.....	25
4.4 Uitwerking.....	25
4.4.1 Sportvoorzieningen	26
4.4.2 Vernieuwing van georganiseerde sport	27
4.4.3 Jongeren.....	28
4.4.4 Senioren.....	30
4.4.5 Mensen met een beperking	30
4.4.6 Relatie topsport - breedtesport.....	31
5 Organisatie en financiën	33
5.1 Organisatie	33
5.2 Financiën	35

Bijlage A Suggesties/ideeën voor uitvoeringsprogramma

Bijlage B Evaluatie van de BSI en beschrijving van de lopende BOS-impulsprojecten

Bijlage C Vier overzichtskaarten van sportvoorzieningen

Bijlage D Koersbrief Ministerie van VWS

Samenvatting

Inleiding

Sport is beweging, het is gezond en houdt je fit. Sport is ook verbinding en ontmoeting, het brengt mensen bij elkaar, letterlijk en figuurlijk. Sport is daarom een belangrijk onderdeel van de samenleving en van het samenleven. De Zaanse sportverenigingen (ver-)binden duizenden inwoners van onze gemeente en dragen op die manier sterk bij aan de sociale cohesie.

De samenleving is ook in andere opzichten voortdurend in beweging; hierdoor ontstaan nieuwe behoeften, problemen en kansen. Om haar sociale functie optimaal te blijven vervullen moet de sportwereld aansluiting blijven houden met de veranderende samenleving. Dat betekent soms nieuwe wegen inslaan, maar ook ontwikkelen en versterken wat waardevol is.

Het college van Burgemeester en Wethouders presenteert u hierbij het voorstel voor nieuw sportbeleid van gemeente Zaanstad. In dit voorstel geven wij onze visie op de betekenis en de functie van sport in Zaanstad, en hoe wij als gemeente onze kennis en middelen kunnen aanwenden om via de sport bij te dragen aan belangrijke thema's van ons collegeprogramma: vitaliteit van onze woon-werkgemeenschap, gelijke kansen voor iedereen en de stad voorzien van goede sportfaciliteiten.

Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk plaatst deze nota in haar context: wat was de aanleiding om deze nota te schrijven? Wat willen we ermee bereiken? Hoe zijn de analyses en het voorgestelde beleid dat u hierin aantreft tot stand gekomen?

In het tweede hoofdstuk geven we een beknopt overzicht van de sportbeoefening in Zaanstad en het huidige beleid.

Het derde hoofdstuk plaatst de sport in breder perspectief. Aan de orde komen de verschillende rollen van sport in Zaanstad en het effect ervan op de sociale cohesie. Ook benoemen we hierin de doelgroepen van het beleid en de betrokken partijen.

In hoofdstuk vier formuleren we de uitgangspunten en doelstellingen van het beleid en vertalen we deze in uit te werken programma's.

Hoofdstuk vijf gaat in op de organisatie voor de uitvoering van het beleid en het financiële kader.

In de bijlagen treft u een samenvatting van de nota aan.

1 Aanleiding, doel en ontstaansproces van deze nota

In dit hoofdstuk plaatsen we deze nota in haar context. We lichten toe wat de aanleiding vormde om de nota te schrijven, wat we ermee willen bereiken, en hoe de analyses en het voorgestelde beleid dat u hierin aantreft tot stand zijn gekomen.

1.1 Aanleiding

Het college heeft de bevordering van de sociale kwaliteit hoog in het vaandel. Sport wordt gezien als een belangrijk middel hiertoe, zoals geformuleerd in het collegeprogramma 2006-2010:

“Sport heeft een bindende en integrerende functie en is een belangrijk middel om sociale cohesie¹ te versterken.”²

Sport als spel in de samenleving, duurzaam en vitaal, voor iedereen toegankelijk en gericht op ontmoeting en samenspel. Het zijn deze kwaliteiten en veelzijdigheid die hebben gemaakt dat dit college sport als één van de speerpunten heeft gekozen.

Het huidige sportbeleid in Zaanstad is gebaseerd op twee door de gemeenteraad vastgestelde nota's: 'Sport in Breedbeeld' (2000) en 'Richtingen in de Sport' (2003). In de praktijk blijkt dat het beleid onvoldoende is ingekaderd. Bij de evaluatie van de projecten in het kader van de breedtesportimpuls (BSI) in 2006 bijvoorbeeld, is geconstateerd dat er weliswaar veel gebeurt, maar dat de aanpak bestaat uit vele op zichzelf staande projecten.

Wat is de visie van de gemeente op de rol van sport in Zaanstad? Hoe sluiten beleid, keuzes en investeringen hierop aan en welke ontwikkeling streven we na voor de toekomst? Wat mogen Zaanse sportverenigingen in de komende jaren van hun gemeente verwachten, en wat wordt van hen verwacht? Op deze vragen geeft het huidige beleid onvoldoende antwoord. Een visie op de lokale sportsector en een daarop gestoelde beleidsstrategie ontbreekt.

Vanuit de maatschappij wordt aangedrongen op duidelijke uitspraken en een heldere standpuntbepaling van de gemeente.

Dit vormde de aanleiding tot het schrijven van deze sportnota.

1.2 Doel

Doel van deze nota is een integrale visie op sport in Zaanstad te geven, en een voorstel te doen voor hierop gestoeld strategisch sportbeleid. Traditioneel beperkt de rol van de gemeente zich tot accommodatiebeleid. Aan de noodzaak om de problematiek rond accommodaties in kaart te brengen en een aanpak vorm te geven is voldaan met de nota sportaccommodaties, die in december 2006 door het college is vastgesteld en in januari 2007 in de raadcommissie is besproken. Bij de uitwerking van het subsidiebeleid doet zich de vraag voor welke voorzieningen de overheid moet subsidiëren en in welke mate.

Tegelijkertijd doet de gemeente veel aan sportstimulering. Gekoppeld daaraan zijn ideeën over de maatschappelijke betekenis van de sport. In dat kader is ook de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) van belang, waarin sport vooral in preventieve en participatieve zin een rol van betekenis speelt. Mensen moeten in staat worden gesteld om zo volledig mogelijk deel te nemen aan de samenleving. De sportaanbieders krijgen nieuwe rollen, terwijl de traditionele betekenis van verenigingen verandert.

Dat vraagt erom de verschillende invalshoeken te verbinden en te komen tot een integrale visie op de sport. Met deze beleidsnota willen we hierin voorzien.

¹ *de mate waarin mensen in gedrag en beleving uitdrukking geven aan hun betrokkenheid bij maatschappelijke verbanden in hun persoonlijk leven, als burger in de maatschappij en als lid van de samenleving (Schnabel, 2000)*

² *Bron: Zaanse sportverenigingen maken de streek, Collegeprogramma 2006-2010*

Resultaten

Het sportbeleid moet in 2014 leiden tot het minimaal op peil blijven van de georganiseerde sportdeelname (42%) en een groei van de sportdeelname bij de groepen jongeren en ouderen. Binnen de groep jongeren tussen de 12 en 24 jaar moet de sportdeelname stijgen van 81 naar 85%. Bij de groep ouderen (65 t/m 74 jaar) is het streven de sportdeelname te laten stijgen van 41% naar 47%. Als meetinstrument worden de Jongerenpeiling en de Zaanpeiling toegepast.

1.3 Proces

Sociale cohesie ontstaat in de samenleving. Mensen weten zelf het beste waarom ze sporten en wat ze daarvoor willen doen. Het college heeft vertrouwen in het initiatief en de vitaliteit van de Zaanse gemeenschap en wil deze optimaal ondersteunen. De gemeente kiest daarbij voor de rol van regisseur en ondersteuner. De inzet is mensen en ideeën bij elkaar te brengen en gewenste ontwikkelingen aan te moedigen. We creëren ruimte, maar doen ook een duidelijk beroep op de verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van de burgers. We geven waar nodig een steun in de rug en leggen een accent op het honoreren van goede initiatieven.

De regietaak van de gemeente begint bij het opstellen van sportbeleid. Hierbij heeft de gemeente niet alleen oog voor ontwikkelingen in de sport zelf en de consequenties van beleid voor die sport, maar ook voor ontwikkelingen buiten de sportsector waar de sport van kan profiteren en/of aan kan bijdragen.

Met deze uitgangspunten in gedachten hebben wij wijkbijeenkomsten georganiseerd en zijn er gesprekken gevoerd met verenigingen en instellingen. Zo kon uit de eerste hand worden geïnventariseerd welke behoeften er leven, welke problemen worden ervaren, maar ook (of vooral) welke ideeën er zijn en welke oplossingen men ziet.

Op basis van deze en andere verzamelde informatie is een conceptnota opgesteld, die als ambtelijke notitie is bijgevoegd bij de discussienota. Deze discussienota is een publieksvriendelijke versie van deze notitie.

Van de conceptnota is een publieksvriendelijke versie gemaakt; de discussienota. Deze is ruim verspreid. In een nieuwe reeks van vier wijkbijeenkomsten en gesprekken met sportverenigingen, onderwijsorganisaties en instellingen actief in de stad, is de inhoud van deze discussienota besproken en is verkend op welke wijze de in de nota verwoorde visie vertaald kan worden in een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma zal in de tweede helft van 2008 worden opgesteld en vormt de concrete vertaling van de beleidsvisie in projecten. Deze projecten worden in tijd, kosten en te bereiken resultaat gedefinieerd en meetbaar gemaakt.

In bijlage A van de voorliggende nota treft u voorbeelden van projecten die een plek kunnen krijgen in het uitvoeringsprogramma.

De voorliggende nota 'Zaankanters in beweging' geeft het gemeentelijke sportbeleid weer voor de jaren 2008 tot en met 2014.

Deze nota is de tweede in een reeks van drie documenten die in lijn van het collegeprogramma zijn of worden gepresenteerd:

1) Nota sportaccommodaties: 'Sport klaar voor de toekomst'

Deze nota is als eerste document vastgesteld en in januari 2007 door het college vastgesteld en aan de raadscommissie aangeboden ter informatie. De nota bestrijkt niet het hele terrein van de sport in Zaanstad, maar uitsluitend accommodaties die in het verleden subsidie hebben ontvangen van de gemeente. In de nota wordt een kwaliteitsslag voorgesteld voor sportvelden, kleedkamers, sporthallen en zwembaden. Deze veelal gemeentelijke accommodaties dienen als basis om de georganiseerde sport in Zaanstad mogelijk te maken, ofwel vormen de 'hardware' van het sportbeleid.

2) Nota sportbeleid: 'Zaankanters in beweging'

Om verder invulling te geven aan het sportbeleid, is voorliggende nota sportbeleid opgesteld. Deze kan gezien worden als de 'software' die de hardware zin en nut geeft. De nota schetst de gemeentelijke visie op de sport en vertaalt deze in beleidskaders en programma's. Visie en beleidskader vormen de referentie waartegen voorstellen en initiatieven worden afgewogen en zijn daarmee ook voor de langere termijn van betekenis. Programma's en projecten zijn middelen om gestelde doelen te bereiken. Het is belangrijk de effecten hiervan te meten, zodat waar nodig kan worden bijgestuurd. Dit betekent dat programma's en projecten lang genoeg moeten draaien om effecten te kunnen sorteren.

3) Beleidsregels: 'Meedoen in sport'

Op dit moment is er binnen gemeente Zaanstad geen subsidieverordening voor de sport, maar wordt de Algemene Subsidie Verordening (ASV) gehanteerd met de beleidsregels uit 'Richtingen in de Sport'. In plaats van een Bijzondere Subsidieverordening voor de sport worden op dit moment nieuwe beleidsregels voor de verstrekking van subsidies in de sport voorbereid. Deze sportnota vormt het kader van de nog op te stellen beleidsregels voor stimuleringsubsidies. De beleidsregels, die eind 2008 zullen worden gepresenteerd, vertalen het sportbeleid, inclusief de aanpak van de accommodaties, en de afspraken die daarover met de partners zijn gemaakt in spelregels. Ze zijn een belangrijk instrument van de gemeente om te sturen op het gewenste toekomstbeeld: sport als spel in de samenleving, duurzaam en vitaal, voor iedereen toegankelijk en gericht op ontmoeting en samenspel. In voorbereiding op de presentatie van de definitieve beleidsregels eind 2008 is de notitie met uitgangspunten voor de beleidsregels voor subsidiering van sportaccommodaties in mei/juni 2008 in de raad besproken.

2 Sport in Zaanstad

Als vertrekpunt voor het beleid geeft dit hoofdstuk een korte schets van de huidige stand van zaken in sportief Zaanstad. In de eerste paragraaf komt de sportparticipatie aan de orde. Zijn er verschillen tussen bevolkingsgroepen en de wijken? Hoe staan de verenigingen hierin? In de tweede paragraaf wordt vervolgens ingegaan op het huidige beleid voor sportaccommodaties en de breedtesport.

2.1 Sportparticipatie

Uit de Zaanpeiling 2007 blijkt dat 59% van de respondenten tussen 18 en 79 jaar iets aan sport doet (in de Zaanpeiling 2006 was dit nog 57%). Het percentage sportbeoefenaars is dus licht toegenomen, maar is desondanks lager dan het landelijke gemiddelde van 64%. Uit de Jongerenpeiling 2006 blijkt dat 81% van de respondenten tussen 12 en 24 jaar sport. Het landelijke gemiddelde is 90%. Daarbij moet worden opgemerkt dat de verschillen te maken kunnen hebben met de gebruikte definitie. In Zaanstad wordt een strikte definitie voor (bewegings)sport gehanteerd.

Uit beide peilingen blijkt dat de sportdeelname van niet-westerse allochtonen lager is dan die van autochtonen. De sportdeelname van niet-westerse vrouwen scoort daarbij het laagst.

Ook blijkt dat door lage inkomensgroepen minder wordt gesport dan door hogere inkomensgroepen. De verschillen in sportdeelname tussen de verschillende wijken in Zaanstad bevestigen dit beeld. In de wijken Assendelft-Noord, Krommenie West, Oude Haven en Nieuw West vinden we het hoogste percentage sporters van Zaanstad, terwijl in Poelenburg, Rosmolenwijk en Zaandam Zuid de het minst wordt gesport. (Zaanpeiling 2004). Laatstgenoemde wijken zijn ook de wijken die in Zaanstad als aandachtswijk³ kunnen worden getypeerd.

Opvallend is de groeiende sportdeelname in de leeftijdsgroep 65-74 jaar: van 31% in 1999 naar 54% in 2004. Daarna is dit percentage door de veranderde definitie van sport iets gedaald en gestabiliseerd op 43% in 2006 en 41% in 2007.

Zaanstad heeft dus een groep sportende ouderen van redelijke omvang. Gelet op de bevolkingsprognoses zal deze omvang in de toekomst waarschijnlijk groter worden.

In onderstaande tabellen zijn de populairste sporten uit de Zaanpeiling en de Jongerenpeiling naast elkaar gezet:

Sport Top 7 sporters 18-79 jaar (Zaanpeiling)		Sport Top 7 sporters 12-24 jaar (Jongerenpeiling)	
sport	% dat de sport beoefent	sport	% dat de sport beoefent
Fitness	18%	Veld/straatvoetbal	26%
Wielrennen/toerfietsen	16%	Fitness	23%
Wandelsport	13%	Zwemsport	14%
Joggen/trimmen	10%	Joggen/trimmen	13%
Zwemmen	8%	Tennis	11%
Tennis	7%	Danssport	11%
Veldvoetbal	5%	Vecht/verdedigingsport	11%

Conform de landelijke trend zijn de individuele sporten het populairst. Desalniettemin kent Zaanstad een rijk verenigingsleven. In de Zaanpeiling van 2007 gaf 42% van de sportbeoefenaars aan lid te zijn

³ Zaanse aandachtswijken zijn: Zaandam Zuid, Rosmolenwijk, Poelenburg, Peldersveld/Hoornseveld en Kogerveldwijk.

van een sportvereniging. Dit percentage is zelfs 64% bij sportbeoefenaars tussen de 12 en 24 jaar. Beide percentages liggen hoger dan het landelijke gemiddelde van 36%.

Een overzicht van sportparticipatie per wijk laat zien dat er binnen de gemeente Zaanstad verschillen zijn in sportvoorkeuren tussen de wijken. Zo is het sporten in verenigingsverband vooral populair in de dorpse wijken. De individuele sporten zoals fitness en krachtsport scoren het hoogst in Zaandam. Dit is terug te zien in de spreiding van sportscholen. In wijken met relatief veel allochtone inwoners (Poelenburg, Zaandam Zuid, Rosmolenwijk, Kogerveldwijk) is het commerciële sportaanbod relatief groot. In Zaanstad zijn in totaal 12 sportscholen en 16 fitnesscentra (Kamer van Koophandel, 2007). Een extra trend die uit de Zaanpeilingen naar voren komt is dat mensen die zich sociaal geïsoleerd voelen, steeds vaker contacten zoeken in de sport: in 2004 zocht 25% contacten in de sport en in 2006 en 2007 was dat 31%.

Hiermee is een aantal ingrediënten gegeven –de verschillen tussen doelgroepen, de rol van de verenigingen, de verschillen tussen dorpen/wijken- die in het vervolg een rol zullen spelen.

2.2 Accommodatie- en stimuleringsbeleid

Zoals in het vorige hoofdstuk al is aangegeven, kent het beleid tot op heden twee sporen: het accommodatiebeleid en het beleid gericht op sportstimulering. In de volgende paragrafen lichten we deze twee sporen van het bestaande beleid nader toe.

2.2.1 Accommodatiebeleid

Recente geschiedenis

In het verleden zijn beheer en onderhoud van bijna alle buitensportaccommodaties aan de verenigingen/stichtingen overgedragen. De gemeente ondersteunt hen hierin door het verstrekken van een onderhoudssubsidie. Gezien het feit dat op veel plaatsen vernieuwing aan de orde is en er dringend behoefte bestond aan heldere uitgangspunten en afspraken in dit kader, zijn in de nota sportaccommodaties 'Sport klaar voor de Toekomst' (2007) voorstellen gedaan voor een gezamenlijke aanpak door de gemeente en de betrokken verenigingen en stichtingen om de binnen- en buitensport in de toekomst te blijven accommoderen. In het kader hiervan gaan we de komende jaren een reeks kunstgrasvelden aanleggen, pakken we de vernieuwing van de kleedaccommodaties aan en werken we voorstellen uit voor verplaatsing van een drietal sportparken. De afspraken over vernieuwing en subsidiëring van beheer en onderhoud worden uitgewerkt in de beleidsregels voor de sport.

De achterstand in het onderhoud is ontstaan door verschillende factoren. Zo is er langdurig discussie geweest over toekomstplannen voor verschillende sportvelden. De verenigingen hebben gewacht op de uitkomst van deze discussie, waardoor het onderhoud van de velden achterstand opliep. Bij het overdragen van de kleedkamers, die in deze periode steeds ouder werden, heeft de gemeente geen afspraken gemaakt over grote renovaties. Bovendien was er vanuit het veld een vraag naar vernieuwing van velden en renovatie van kleedkamers. En voor het aanleggen van nieuwe kunstgrasvelden was eerder geen budget beschikbaar.

Capaciteit

Een goede accommodatie is een voorwaarde voor vitale verenigingen en voor een goede en veilige organisatie van activiteiten. We hebben geconstateerd dat er over het geheel genomen voldoende ruimte is in en op de sportaccommodaties om meer activiteiten te organiseren. Bij een enkel sportpark is er sprake van overbespeling, maar onderbespeling komt ook voor. Om de accommodaties optimaal te benutten zijn we gestart met het opvullen van de onderbespeling alvorens we de capaciteit gaan vergroten. Ook is het belangrijk om verder te kijken dan alleen de sportparken, sporthallen en gymzalen. Ook de speelvelden in de wijk kunnen beter benut worden.

Uitgangspunten zijn:

- Functionaliteit staat voorop: dus een kunstgrasveld is geen noodzakelijke voorwaarde;
- sportaccommodaties worden aangelegd op basis van normen van het NOC*NSF;
- op basis van de normen van het NOC*NSF wordt beoordeeld of er wel/geen ruimte is voor het organiseren van extra activiteiten.

Bij de nieuwbouw van sportaccommodaties wordt waar mogelijk gekozen voor multifunctionele accommodaties, waar sportruimte gecombineerd wordt met bijvoorbeeld ruimte voor onderwijs, welzijn of kinderopvang.

Investeringsen

Behalve de ondersteuning in de buitensportaccommodaties, subsidieert de gemeente professionele exploitanten van binnensportaccommodaties. Geconstateerd is dat vernieuwing hier niet direct noodzakelijk is, maar op langere termijn wel gewenst. Hier wordt, als uitwerking van de nota sportaccommodaties, de haalbaarheid van vernieuwing in de toekomst onderzocht.

Eén van de uitgangspunten van het college is dat we kwalitatief goede, liefst multifunctionele accommodaties willen realiseren in Zaanstad. Dat betekent onder meer dat wanneer er geïnvesteerd wordt in nieuwe sportaccommodaties, deze moeten voldoen aan de eisen en normen van het NOC/NSF.

In deze college periode wordt ingezet op de herstructureren in het noorden van de stad (Provily-Slibkuil, Blauw Wit en de Omzoom). Het college zal voor de rest van Zaanstad aangeven hoe ze omgaat met de sportopgaven, daarbij zal een toekomstperspectief worden geschetst.

De gemeente investeert daarnaast in openbare sportvoorzieningen, zoals Jongeren Activiteiten Plekken (JAP's), een kunstgras voetbal-, basketbal- of volleybalveldje, een fittpoint of een skatebaan. Op dit moment zijn er 42 JAP's in de gemeente Zaanstad, waarvan één zogenaamd Cruyff Court, gesponsord door de Johan Cruyff Foundation.

2.2.2 Stimuleringsbeleid

Focus van het beleid

Het stimuleringsbeleid richt zich op sportactiviteiten op lokaal niveau voor specifieke doelgroepen: jongeren, ouderen, mensen met een beperking, allochtone jeugd.

Met de introductie van het stimuleringsbeleid heeft sport een andere plek gekregen, ook in het gemeentelijk beleid. Sport wordt nu in het teken van preventieve gezondheidszorg en maatschappelijke participatie geplaatst. De rol van de gemeente is veranderd. Naast de zorg voor sportvoorzieningen, houdt zij zich nu ook bezig met het stimuleren en faciliteren van 'sportieve keuzes' van inwoners.

BSI en BOS-impuls

Een belangrijke aanzet voor het stimuleringsbeleid is gegeven door de Breedte Sport Impuls (BSI) van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Deze impuls gaf de aanzet voor een zevenjarig breedtesportproject, dat voor de helft werd gesubsidieerd door het ministerie van VWS en voor de andere helft door gemeente. De uitvoering en coördinatie werden uitbesteed aan Sportservice Noord-Holland, die hiervoor Sportservice Zaanstad liet ontstaan. Het zevenjarige Breedtesport Impuls project is in Zaanstad eind 2006 afgerond. Zowel het landelijke kabinet als gemeenten hechten er veel waarde aan dat het stimuleringsbeleid wordt gecontinueerd. Daarom heeft het ministerie van VWS als vervolg de Buurt-, Onderwijs- en Sportimpuls (BOS-impuls) ontwikkeld. Deze BOS-impuls verschilt echter van de voorgaande stimuleringsregelingen in de zin dat de subsidies uitsluitend zijn gericht op de leeftijdsgroep 4-19 jaar, waarbij de doelgroep een achterstand heeft of overlast veroorzaakt voor bewoners van het projectgebied.

In bijlage B is een evaluatie van de BSI en beschrijving van de lopende BOS-projecten opgenomen.

Overige breedtesportprojecten

Naast deze stimuleringsprojecten subsidieert het rijk ook de breedtesport vanuit het Grote Steden Beleid (GSB). Door de gemeente worden activiteiten georganiseerd in samenwerking met organisaties als Sportservice Zaanstad, Stichting Welsaen, de GGD Zaanstreek-Waterland, Stichting Straathoekwerk, het Regionaal Samenwerkingsverband Aangepast Sporten Zaanstreek-Waterland. Deze breedtesportprojecten worden in bijlage B toegelicht.

3 Het speelveld

In dit hoofdstuk gaan we allereerst in op de verschillende functies die sport heeft, in relatie met de door het college gekozen invalshoek. Daarop zoomen we in op het begrip 'sociale cohesie': waar hebben we het over, waar moeten we rekening mee houden? Vervolgens geven we een korte schets van sociale cohesie in de wijken, en ten slotte komen de betrokken partijen aan bod.

"Wij hebben met aandacht kennisgenomen van de ambities van uw kabinet, zoals verwoord in het Coalitieakkoord 'Samen werken, samen leven'. (...) Wij vinden het belangrijk dat voor iedereen duidelijk is dat de betekenis van sport veel breder is dan alleen volksgezondheid. In de sport komen veel belangrijke aspecten uit het coalitieakkoord bij elkaar."

Bovenstaande tekst is een citaat uit de open brief die Erica Terpstra, als voorzitter van de nationale sportkoepel (NOC*NSF), in april 2007 aan premier Balkenende stuurde. Sport kan volgens mevrouw Terpstra worden ingezet als middel om de in het coalitieakkoord genoemde projecten 'Kansen voor het Kind', 'Van probleemwijk tot prachtwijk' en 'Aanval op schooluitval' succesvol uit te voeren. Sport zorgt niet alleen voor gezondheid en preventie, maar ook voor overdracht van waarden en normen, integratie en maatschappelijke binding, aldus Terpstra. Het college van Zaanstad deelt deze opvatting: sport heeft een bindende en integreerende functie.

In dezelfde brief wijst Terpstra erop dat deze relatie van sport met de maatschappelijke agenda niet door iedereen wordt gesteund. Critici menen dat sport opportunistisch wordt gebruikt om maatschappelijke problemen op te lossen, zonder dat de bijdrage van sport expliciet is gemaakt. In de sportliteratuur wordt daarom steeds meer aandacht besteed aan de functie en de effecten van sport en de tegenstrijdigheden die daarbij kunnen ontstaan.

3.1 Wat doet sport?

Je sport omdat het leuk is, je gaat voor de prestatie, zet je in voor je team. Je voelt je lekker, fit. Dat alles maakt sport een fijne bezigheid. We erkennen en waarderen dit aspect van sport. Toch vinden we het ook belangrijk dat sportverenigingen maatschappelijke verbanden zijn waarin mensen zich 'verenigen'. Zij doen dit in de eerste plaats omdat ze dezelfde sport willen beoefenen, maar het is een feit dat ze hierdoor tegelijkertijd hun gezondheid bevorderen en sociale contacten opdoen en / of onderhouden. Dit zijn dus ook positieve effecten van sport.

De focus op het sociale aspect van sport betekent niet dat andere aspecten uit het oog verloren worden; wel dat het versterken van de sociale samenhang steeds een belangrijk criterium is bij de afwegingen die de gemeente maakt.

Keuze

Waarom die keuze? Omdat we willen werken aan een samenleving waar iedereen zich thuis voelt en waar gewaakt wordt voor het lichamelijke en psychische welzijn van ons allemaal. En omdat onze middelen nu eenmaal beperkt zijn, willen we ze zeer gericht inzetten, zodat onze steun en stimulans daar terecht komen waar ze het hardst nodig zijn.

Uitgangspunt daarbij is het vertrouwen in de eigen kracht en het initiatief van de samenleving. Kansrijke projecten en initiatieven zijn welkom en krijgen de ruimte, maar hebben niet per se de inzet van de gemeente nodig. Samen met partijen in de samenleving willen we werken aan de participatie en ontplooiing van die groepen, die extra ondersteuning of stimulans nodig hebben.

De vraag is dan wat die invalshoek betekent voor de sport in zijn verschillende facetten.

3.1.1 Sport en bewegen

In de kabinetsnota 'Tijd voor Sport' is een beweegnorm geïntroduceerd. Om fit te blijven zouden volwassenen minimaal vijf dagen per week minstens een half uur matig intensief moeten bewegen. In Zaanstad wordt met een gemiddelde van vier en een halve dag die norm niet gehaald. Voor jongeren geldt een hogere norm: in plaats van een half uur een uur. Ook die wordt niet gehaald.

Jongeren, maar ook allochtonen, en dan met name allochtone vrouwen, sporten te weinig. Behalve voor deze groepen wordt ook landelijk aandacht gevraagd voor beweging onder senioren.

Een belangrijke inzet van het sportstimuleringsbeleid is hier verandering in te brengen.

3.1.2 Noodzaak van vernieuwing

Het verenigingsleven is niet denkbaar zonder de inzet van tal van vrijwilligers. Toch loopt die bereidheid terug, door tijdgebrek en andere behoeftes.

Sport heeft concurrentie: de film, stappen, televisie, internet, pretparken, korte vakanties en al die andere dingen die leuk zijn in de beperkte vrije tijd die ter beschikking staat. Dat betekent niet dat mensen lui geworden zijn of de verschillende sporten niet meer van deze tijd.

Het betekent wel dat het tijd wordt vernieuwing te zoeken in de manier waarop sporten worden aangeboden. Het gaat erom het instappen te vergemakkelijken en de flexibiliteit te vergroten, ook bijvoorbeeld voor de drukbezette professional. In het beleid gericht op sportstimulering wordt al gezocht naar nieuwe wegen. Het is een uitdaging dat te verbreden en te koppelen aan de traditionele verenigingsstructuur.

3.1.3 Topsport

Vanuit het streven naar versterking van de sociale samenhang, kunnen er verschillende relaties met topsport worden gelegd. Topsport inspireert mensen en biedt een platform voor ontmoeting.

Topsport kan bijdragen aan het realiseren van gemeenschapsgevoel van alle inwoners van een stad of land. De prestaties van het Nederlandse elftal, schaatsers of lokale topsportteams maken inwoners trots. Topsporters kunnen dienen als rolmodel, als ambassadeur voor de sport, vooral voor jongeren.

Topsport biedt jongeren een uitdaging en kan sportverenigingen aantrekkelijker maken.

3.1.4 Het sociale aspect

Beweging is goed in het kader van de preventieve gezondheidszorg, maar sport activeert ook, maakt dat mensen participeren in de samenleving. Het beleid is gericht op sportparticipatie door alle groepen in de samenleving, op het voldoende laten bewegen van alle Zaanstaders, maar met een duidelijk accent op samenleven, samenwerken en het stimuleren van ontmoetingen. Sport wordt wel eens gezien als één van de laatste grote sociale verbanden, met het teloorgaan van de verzuiling. Maar tegelijkertijd wordt de spanning duidelijk. Wat is de rol van een hechte, categorale vereniging in een veelvormige samenleving? Sport wordt geroemd om de positieve bijdrage aan integratie. In de praktijk is er een beperkt aantal mono-ethnische sportverbanden. Hoe draagt de sport bij aan integratie als groepen zich afzonderen in eigen verenigingen? Dit soort tegenstrijdigheden speelt in de relatie tussen sport en sociale cohesie een belangrijke rol. In de volgende paragraaf gaan we verder in op het begrip sociale cohesie.

3.2 Sport en sociale cohesie

Onder sociale cohesie verstaan we de mate waarin mensen in gedrag en beleving uitdrukking geven aan hun betrokkenheid bij maatschappelijke verbanden in hun persoonlijk leven, als burger in de maatschappij en als lid van de samenleving. Zoals blijkt uit de open brief van Erica Terpstra worden aan sport maatschappelijke waarden toebedeeld. Sport draagt bij aan de vorming van het individu.

Het gaat hierbij om kwaliteiten als samenwerking, doorzettingsvermogen, verantwoordelijkheid, bestuurlijke vaardigheden. De maatschappelijke waarde van sport beperkt zich niet tot de actieve sporter, maar gaat ook op voor de niet-actieve sportdeelnemer (vrijwilligers in de sportvereniging) en de passieve sportconsumptie (het bijwonen van een sportmanifestatie). De maatschappelijke waarde van sport wordt ook gerekend tot ons 'sociaal kapitaal'.

Onder sociaal kapitaal wordt onder andere verstaan het contact tussen individuen en groepen, ofwel sociale cohesie. Hoe meer sociale cohesie, hoe groter het sociaal kapitaal. Gebrek aan sociale cohesie leidt tot isolering en wantrouwen. De sociale problemen die dit tot gevolg heeft, kosten de samenleving veel geld. Mede daarom krijgt vooral de preventieve werking van sociale cohesie de aandacht in het publieke debat.

Voor een goed begrip van sociale cohesie wordt onderscheid gemaakt worden tussen 'verbinding' en 'open staan voor'.

3.2.1 Verbinding

Verbindingen bestaan vaak tussen mensen met dezelfde afkomst, religie of achtergrond. Deze verbindingen waren vooral zichtbaar in het verleden: mensen van een bepaald geloof of afkomst werden lid van dezelfde vereniging of gingen dezelfde sport beoefenen. Veel sportverenigingen in Zaanstad wortelen in deze traditie. De sportvereniging is nog altijd de plek bij uitstek waar mensen met dezelfde achtergrond, leeftijd of sociale status elkaar opzoeken en zich thuis voelen.

Niet alleen óf men aan sport doet, ook de sportvoorkeur geeft aanleiding tot sociale onderscheiding. Gaat u maar na welke associaties u heeft bij Hockey en bij kickboksen. Dit blijkt ook uit de gegevens van de Zaanpeiling en de Jongerenpeiling, die in het voorgaande zijn benoemd. Uit deze enquêtes is gebleken dat allochtone jongeren meer aan fitness en conditietraining doen dan autochtone jongeren. Ook blijkt dat jongeren in Assendelft vaker lid zijn van een vereniging dan in Poelenburg.

Verbinding geeft een gevoel van veiligheid, maar het kan ook tot gevolg hebben dat anderen worden buitengesloten. Het Zaanse sportbeleid is erop gericht om zoveel mogelijk mensen mee te laten doen. Daarom zetten we vooral in op een tweede aspect van sociale cohesie: het open staan voor anderen.

3.2.2 Open staan

In een samenleving waarin traditionele verbanden slijten, is het de opgave een nieuwe structuur van sociale samenhang te realiseren. Het gaat daarbij om het creëren van ontmoetingen, het aangaan van nieuwe relaties en in contact komen met mensen buiten de eigen groep. Dit kan betekenen dat er een verandering in de cultuur van bestaande verbanden moet komen. Dat is een belangrijk speerpunt van ons sportbeleid.

Meer dan in andere sociale sectoren is in de sport sprake van ontmoeting tussen burgers van verschillende sociale of etnische afkomst. Sport is een van de meest laagdrempelige activiteiten en dus bij uitstek geschikt om verschillen in afkomst of status weg te laten vallen: in sportkleding is iedereen gelijk! Het zijn juist deze kenmerken die verbonden zijn aan het georganiseerd sporten.

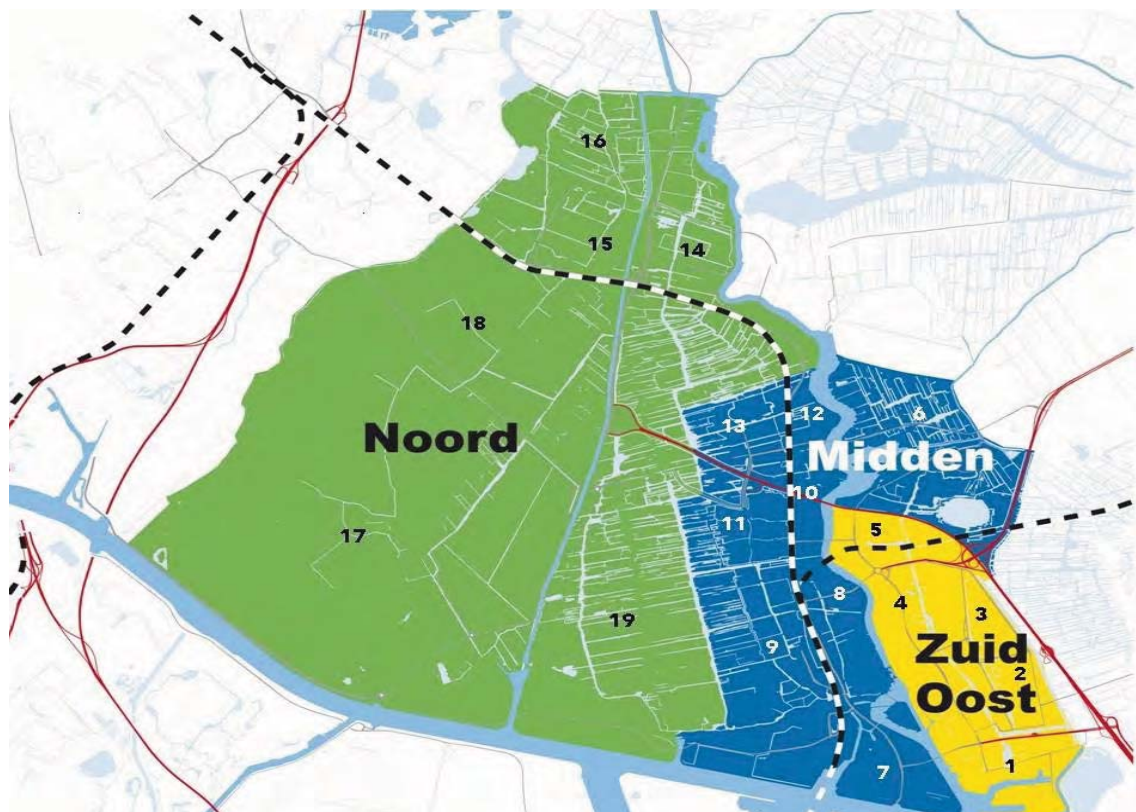
Dit gegeven wordt ondersteund doordat, na school, de sportvereniging de organisatie is waar de meeste jongeren op enig moment 'voorbij komen'. Geen enkel ander sociaal verband bereikt de aantallen jongeren die in de sport worden bereikt.

3.3 Sociale cohesie in de wijken

De inzet van het gemeentelijk sportbeleid is alle groepen in de samenleving te betrekken en mee te laten spelen. Sportverenigingen vragen we om hierin mee te doen. Hoe je dat moet bereiken is afhankelijk van de mogelijkheden van de betreffende sportvereniging en de specifieke kenmerken van het verzorgingsgebied van deze vereniging. In de volgende paragrafen gaan we daar verder op in.

In elke stad kunnen verschillende gebieden met verschillende karakteristieken onderscheiden worden. Eigen aan Zaanstad is daarnaast dat het is opgebouwd uit een aantal voormalige dorpen, elk met zijn eigen sfeer en kenmerken. Dat is een factor van betekenis in de gebieden. Tegelijkertijd speelt de stedelijke problematiek daardoorheen. Zo ontstaat een reeks van factoren die van belang zijn voor beleid dat gericht is op sociale cohesie en sportparticipatie.

In deze paragraaf geven we een schets van de sociale karakteristiek van de verschillende wijken in Zaanstad in relatie tot sport. We houden daarbij de indeling aan die bij het gemeentelijke wijkmanagement wordt gehanteerd. In bijlage C zijn overzichtskarten van sportvoorzieningen per gebied opgenomen.

Figuur: Gebieds- en wijkindeling Zaanstad

Zuid Oost

- 1. Zaandam Zuid
- 2. Poelenburg
- 3. Pelders-/Hoornseveld
- 4. Rosmolenwijk
- 5. Kogerveldwijk

Midden

- 6. Zaandam Noord
- 7. Oude Haven
- 8. Zaandam West
- 9. Nieuw West
- 10. Oud Koog aan de Zaan
- 11. Westerkoog
- 12. Oud Zaandijk
- 13. Rooswijk

Noord

- 14. Wormerveer
- 15. Krommenie Oost
- 16. Krommenie West
- 17. Assendelft Zuid
- 18. Assendelft Noord
- 19. Westzaan

Gebied Noord

De wijken Krommenie, Wormerveer, Assendelft en Westzaan zijn van oudsher dorpen. Hier bestaan historisch gegroeide verbindingen, die vooral zichtbaar zijn in bestuurlijke familietradities. Mensen identificeren zich met het dorp; de sociale controle is groot, zij het dat ook hier de tijd niet stilstaat.

In Wormerveer is de sterke binding tussen Molukse inwoners opvallend.

Kenmerkend voor de dorpen is een overwegend autochtone bevolking, met relatief veel ouderen. Alleen in de nieuwbouwwijk Saendelft zijn in verhouding meer jonge gezinnen. Hier moeten mensen nog wortelen en zijn verbanden nog niet ontstaan. De lage sociale cohesie wordt vooral in Saendelft als probleem beschouwd. Vooralsnog is ook sprake van een gebrek aan voorzieningen, in de wijk is geen ruimte voor sport en spel gerealiseerd. Wel worden er diverse sportactiviteiten georganiseerd voor de jongeren in gebied Zaanstad Noord.

Krommenie en Wormerveer zijn wat sport betreft rijk bedeeld met een nieuw complex voor de binnensport, een binnen- en buitenzwembad, enkele sportparken en drie openbare parken. In het verleden hebben fusies plaats gevonden tussen sportverenigingen (Sporting Krommenie, Fortuna). Tegelijkertijd is sprake van een veranderende structuur in Noord, als gevolg van de bouw van Saendelft. Sport in Noord is wat dat betreft nog steeds in beweging.

De verenigingen op de sportparken Provily en Slibkuil zijn betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe sportparken in de Omzoom. Deze nieuwe sportparken zijn een belangrijke kwaliteitsimpuls voor de sportaccommodaties en voorzien tegelijkertijd in de sportbehoefte van Saendelft.

Gebied Midden

De wijken in het midden van Zaanstad worden gekenmerkt door toenemende vergrijzing, met name in Westerkoog en 't Kalf. Verbindingen tussen bewoners bestaan in dit gebied vooral op buurt- en minder op wijkniveau.

Ook hier is het gebied in beweging. De geplande herontwikkeling van het binnengebied van Westerkoog, de Oude Haven en Inverdan biedt kansen om de bestaande sociale structuren te versterken door het voorzieningenniveau op peil te brengen.

Opvallend is de zorg voor jongeren in de wijken Nieuw West, Westerkoog, Rooswijk, Zaandam West en Oude Haven. Tijdens zogenoemde 'jeugdbarometerbijeenkomsten' in juni 2007 bleek dat veel professionals die met jongeren werken een toename van de overlast door jongeren voorzien.

De sportverenigingen zijn in dit gebied geconcentreerd in sportparken aan de oostzijde van het spoor. Deze veelal grote verenigingen trekken leden vanuit het hele gebied aan. Het valt op dat enkele verenigingen in het middengebied zelfstandig samenwerkingsverbanden hebben opgezet met scholen. De reden hiervoor zou kunnen zijn dat er in dit gebied weinig tot geen professionele ondersteuning vanuit de welzijnshoek beschikbaar is. In tegenstelling tot Noord en Zuid worden in Zaanstad Midden weinig sportactiviteiten georganiseerd. Aan de westzijde van het spoor is het aanbod, ook vanuit de georganiseerde sport, beperkt.

Het is duidelijk dat de situatie in Zaanstad midden om aandacht vraagt. Het gaat daarbij om het voorzien in bestaande behoefte en het inspelen op verandering (Inverdan o.a.). Specifieke doelgroepen zijn jongeren en ouderen.

Gebied Zuidoost

De sociale kwaliteit van de zuidelijk gelegen wijken is al enige tijd een punt van aandacht. De sociaal-economische positie van veel bewoners is zwak, waardoor het gebied door landelijke wetgeving in aanmerking komt voor gesubsidieerde stimuleringsprojecten. Problemen die de leefbaarheid direct in

gevaar brengen, zoals criminaliteit en vandalisme door hangjongeren, worden aangepakt. De eerste positieve resultaten van deze aanpak zijn zichtbaar.

Wat betreft professionele ondersteuning krijgen de wijken in het Zuiden veel aandacht, onder andere waar het gaat om de organisatie van sportactiviteiten. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat veel activiteiten afhankelijk zijn van landelijke subsidiëring met een tijdelijk karakter. Professionals wijzen op de noodzaak om het nieuw opgebouwde sociaal kapitaal te verankeren in samenwerkingsverbanden tussen welzijnsinstellingen, sportorganisaties, woningcorporaties en scholen.

De zuidelijke wijken hebben gezamenlijk de meeste sportscholen van Zaanstad. Hier ligt een relatie met de sportvoorkeuren van vooral allochtone jongeren.

Het complex met sporthal de Vang en zwembad de Slag en het sportpark Poelenburg zijn ankers in de wijk. Een deel van de sportverenigingen zit dicht op elkaar, waardoor zij concurreren in hetzelfde verzorgingsgebied.

De toekomstige bouw van de Brede School maakt het mogelijk op een centraal punt in de wijk sportfaciliteiten toe te voegen, die de jeugd uitdaagt tot sporten en bewegen. Dit is des te meer nodig, omdat in deze wijk relatief veel jongeren wonen die moeite hebben met bewegen, en/of kampen met overgewicht. Investeringsvoorstellen die zijn voorzien;

- Een sportzaal bij de Brede School, die groter is dan een standaard gymzaal. Deze sportzaal kan door alle bewoners van de wijk worden gebruikt. Er zijn nu minimale voorzieningen voor binnensporten in Poelenburg;
- Er komt bij de Brede School een uitgebreid activiteiten aanbod op gebied van sport en cultuur, ook na school en 's avonds.
- een 'sportplein' dat geschikt is voor diverse buitensporten. Buiten schooltijd kan het sportplein worden gebruikt door de jongeren uit de wijk;
- een Cruyff Court stimuleert de jeugd, en heeft een positieve uitstraling op de hele wijk, mede door de evenementen die op zo'n court worden georganiseerd. De locatie van het veld wordt samen met de wijk bepaald;
- bestaande sportveldjes worden zodanig opgeknapt en verbeterd dat deze uitnodigen tot meer sporten.
- sportschool Choku Gym speelt een belangrijke en positieve rol in de wijk. Wij willen Choku Gym faciliteren in haar activiteiten ter versterking van de sociale cohesie en de gezondheid van de Poelenburgers.

De wijk Nieuw West

In Nieuw West is een tekort aan voorzieningen geconstateerd. Verdere ontwikkeling van Nieuw West (Inverdan) zal dat tekort nog doen toenemen. Tegelijkertijd is vastgesteld dat met name in Nieuw West een toename is van overlast door jongeren. Voor een deel kan in het tekort worden voorzien door het realiseren van speelveldjes (JAP's), deze zijn ook in het programma opgenomen. Een volgende stap kan en moet zijn te onderzoeken of er in het kader van Inverdan ruimte is voor een nieuwe sportvoorziening voor de binnen- of buitensport. Voor Inverdan is via het Grote Steden Beleid activiteitengeld beschikbaar gesteld.

Conclusie sociale cohesie in de wijken

Uit het bovenstaande kan in elk geval worden geconcludeerd dat de gebieden ons voor verschillende taken stellen, waarbij zich ook binnen elk afzonderlijk gebied verschillen voordoen. Sport is een spil in de samenleving en kan een belangrijke rol spelen bij het versterken van sociale cohesie, zoals onder andere blijkt in Zuid, maar maatwerk is een vereiste. In het kader van de aanwijzing van Poelenburg als Prachtwijk wordt het mogelijk investeringen te doen in de sportvoorzieningen in de wijk.

Bij de afweging welke wijkinitiatieven steun krijgen, is het uitgangspunt dat de sociale cohesie moet worden versterkt doordat verenigingen open staan voor anderen. Sport is daarbij onderdeel van de integrale aanpak, ook in het kader van de WMO (zie § 3.4). Het wijkmanagement heeft hierin een belangrijke coördinerende functie (zie § 5.1).

3.4 Betrokken organisaties en instellingen

Zoals gezegd is uitgangspunt voor het beleid het vertrouwen in het initiatief en de eigen kracht van de samenleving. Het zijn de mensen, partijen in de samenleving, die het moeten maken. De gemeente voert de regie, spreekt partijen aan op hun verantwoordelijkheid en geeft waar nodig steun. Dit wordt in hoofdstuk 5 verder toegelicht.

Tegelijkertijd is duidelijk dat de relatie tussen sport en sociale cohesie breder is dan de sportwereld. De aandacht voor sociale cohesie tussen mensen en organisaties - beperkt zich niet alleen tot de sport, maar komt voor in een groot aantal andere beleidsterreinen, zoals het welzijnsbeleid, gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, onderwijsbeleid en integratiebeleid. Sport krijgt expliciet een rol toebedeeld in de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Sport heeft dwarsverbanden met maar liefst 4 van de 9 prestatievelden in de wet:

1. Bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid (1e prestatieveld);
2. preventieve ondersteuning bij opgroeien en opvoeden (2^e);
2. bevorderen participatie en zelfredzaamheid door mensen met beperkingen (5e);
3. voorzieningen voor mensen met beperkingen (6e).

Het college zal actief de verbindingen met andere beleidsterreinen zoeken zoals de WMO en het onderwijs. Wanneer inzet en middelen gebundeld worden zal mogelijk meer bereikt worden.

Het sportbeleid zal dus in nauwe samenhang worden vormgegeven: met de betrokkenen binnen de gemeente (wijkmanagement, onderwijs, zorg, welzijn, jeugd, veiligheid), maar vooral ook met de partners in het veld. Nieuwe 'beweegallianties' zijn daarvan het gevolg. We denken dan aan de volgende organisaties en instellingen.

3.4.1 Gemeentelijke partners

De gemeente werkt met partners voor de exploitatie van de zwembaden en sporthallen: Stichting Zwembaden Zaanstad en Optisport B.V. Het is vanzelfsprekend dat ook deze partners zich, binnen de geldende afspraken, inzetten voor de realisatie van het sportbeleid.

Een belangrijke partner is daarnaast Sportservice Zaanstad, gelieerd aan Sportservice Noord Holland. Sportservice draagt op dit moment met name zorg voor de uitvoering van het gemeentelijke sportstimuleringsbeleid. Het college zal onderzoeken hoe de gemeente, of een daartoe opgerichte instantie/loket (bijvoorbeeld loket Sportservice) zelf meer initiatief richting verenigingen kan nemen ter ondersteuning bij problemen en initiatieven.

De gemeente heeft door middel van de subsidiestromen rechtstreeks invloed op deze organisaties. Indien nodig zullen de afstemming, samenwerking en verdeling van taken en verantwoordelijkheden die nodig zijn voor de uitvoering van deze nota worden aangepast.

3.4.2 Commerciële aanbieders

Het is een opmerkelijk gegeven dat het grootste aanbod van sportscholen en fitnesscentra zich bevindt in de lokale prioriteitswijken. Daarnaast blijkt dat kracht- en vechtsporten met name populair zijn onder jongeren met een lagere opleiding (VMBO).

De gemeente heeft geen rol in het commerciële sportaanbod, maar zal als regisseur op het terrein van sociale cohesie contacten stimuleren tussen sportscholen en fitnesscentra enerzijds en partijen op het

gebied van welzijn en jeugdzorg anderzijds, bijvoorbeeld door het voeren van gesprekken en het actief betrekken van deze organisaties bij de uitvoering van projecten.

3.4.3 Sportbonden

De sportbonden kunnen, met name in relatie met de verenigingen, een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld in de vorm van verenigingsondersteuning. De gemeente Zaanstad is op dit punt al een overeenkomst aangegaan met de KNVB, in het kader van het Grote Stedenbeleid.

Waar nodig zal de gemeente actief het gesprek met de bonden aangaan om afspraken hierover te maken.

3.4.4 Verenigingen

Zaanstad kenmerkt zich door een rijke verenigingscultuur. Op dit moment worden in Zaanstad 48 verschillende sporten aangeboden door maar liefst 222 verenigingen. In de laatste Zaanpeiling gaf 42% van de sportbeoefenaars aan lid te zijn van een sportvereniging. Dit percentage ligt hoger (64%) bij sportbeoefenaars tussen de 12 en 24 jaar. Beide percentages liggen hoger dan het landelijke gemiddelde van 36% (*Bron: rapportage sport, Sociaal Cultureel Planbureau 2006*).

De verenigingen hebben van oudsher een sterke positie in de dorpen. Maar er zijn ook verenigingen op confessionele grondslag, terwijl bij andere de arbeiders- of middenstandscultuur gememoreerd wordt. De verenigingen geven daarmee het thema 'verbinding' vorm. De mate waarin bij de activiteiten van sportverenigingen ook sprake is van 'open staan voor anderen' is niet precies bekend en zal van sport tot sport en van vereniging tot vereniging verschillen.

Tegelijkertijd komt het traditionele verenigingsleven in de knel door een groeiende vraag naar differentiatie in het sportaanbod en flexibiliteit in sporttijden.

Vrijwilligers

In Zaanstad zijn de meeste clubs organisatorisch sterk. Het overgrote deel van de verenigingen functioneert zonder dat er directe hulp of ondersteuning van de gemeente nodig is. Dit alles wordt mogelijk gemaakt door een groot vrijwilligerskorps. Mede hierdoor kunnen veel inwoners goedkoop sporten. Het aantal vrijwilligers staat altijd onder druk. Op dit moment zijn het vooral oudere vrijwilligers die de verenigingen draaiende houden. Toch bestaat de indruk dat de Zaanse sportclubs er nog steeds in slagen voldoende vrijwilligers te mobiliseren. Een dergelijk sterk verenigingsbestand maakt het mogelijk om verenigingen te vragen het activiteitenaanbod te vernieuwen en uit te breiden, zodat nieuwe doelgroepen bereikt worden met verenigingssport. De mate waarin en de wijze waarop verenigingen hiertoe in staat zijn, zal sterk verschillen. Verenigingen hebben ook te maken met strengere wet- en regelgeving. Niet alle verenigingen hebben de financiële of bestuurlijke capaciteit om de verplichte professionaliseringsslag te maken.

In eerste instantie zullen we als gemeente actief de sterke en vitale verenigingen benaderen met het verzoek mee te werken aan het uitbreiden van het sportaanbod. De mogelijkheid om bijvoorbeeld combinatiefuncties te realiseren zal verenigingen kunnen 'verleiden' om op deze vraag in te gaan. Het college zal binnen het budgettaire kader onderzoeken of taken van verenigingen waar moeilijk vrijwilligers voor te vinden zijn elders onder te brengen zijn. Hierdoor worden vrijwilligers die nog beschikbaar zijn ontlast en kunnen zij voor andere taken worden ingezet.

Nieuwe samenwerkingsverbanden

Sommige verenigingen ontwikkelen nieuwe activiteiten en zoeken de samenwerking op met onderwijs-, woon- en welzijnsorganisaties. Zo organiseren voetbalverenigingen Zilvermeeuwen en Hellas Sport activiteiten op het Cruyff Court Zaandam Veld. Op deze manier proberen zij jongeren enthousiast te krijgen voor de voetbalsport. Ook voetbalvereniging KFC en korfbalvereniging ZKV benaderen jongeren door jaarlijks een scholentoernooi te organiseren. Een aantal verenigingen bezint

zich bewust op de toekomst en heeft al een veranderingsproces in gang gezet. Een goed voorbeeld hiervan is Fortuna.

De inzet van het beleid is deze processen te stimuleren en te versnellen. De mogelijkheden zijn legio: het vorm geven aan samenwerking (beheer en onderhoud, administratie, inkoop, sport en flankerend aanbod); het neerzetten van het eigen product door het organiseren van wijk/schooltoernooien, bedrijfssportdagen en clinics, instuifmiddagen, lessen op scholen, trainingen voor ouderen etc.; verbreding van het aanbod door bijvoorbeeld alternatieven te organiseren voor de traditionele bondscompetitie, rittenkaarten, veldenverhuur; het realiseren van faciliteiten voor ouderen in relatie met vrijwilligerswerk, de inzet van stagiaires, maar ook een bijvoorbeeld het aanbieden van kinderopvang of professionalisering van de horeca.

De gemeente hanteert daarbij twee uitgangspunten:

- In de eerste plaats de eigen verantwoordelijkheid en het vertrouwen op het eigen initiatief. De gemeente rekent op sterke verenigingen die op eigen benen kunnen staan. De gemeente begeleidt initiatieven om tot samenwerking te komen en geeft steun in de vorm van advies en het aanbieden van op veranderingsmanagement gerichte ondersteuning.
- Van de verenigingen wordt aan de andere kant verwacht dat zij een bijdrage leveren aan de doelstellingen van het sportbeleid. Dat wil zeggen dat zij zich actief opstellen om doelgroepen te betrekken in samenwerking met de betrokken partijen in het veld (scholen, welzijn, zorg). Goede initiatieven van de verenigingen komen in aanmerking voor een bijdrage. Het mes snijdt aan twee kanten: de sport profiteert (toestroom sporters, ondersteuning verenigingen, professionalisering, hulp vrijwilligers) terwijl er wordt bijgedragen aan het versterken van de sociale samenhang (ontmoetingen, realiseren en versterken sociale verbanden).

3.4.5 Onderwijs

In het kader van de breedtesportimpuls en het BOS-impuls programma is een groeiende samenwerking met het onderwijs ontstaan waar het gaat om sportaanbod in de buurten. Sportverenigingen zijn daarbij betrokken, maar uit de gehouden interviews blijkt dat daar nog een wereld te winnen is.

Intensivering van die contacten en samenwerking ligt voor de hand. Jongeren zijn immers een belangrijke doelgroep voor de sportverenigingen, een reservoir dat via de scholen aangeboord kan worden: door lessen aan te bieden, door scholen (tegen vergoeding) gebruik te laten maken van de terreinen, door –in samenwerking met andere partijen- een aantrekkelijk naschools aanbod te creëren. Aan de andere kant kunnen sportverenigingen gebruik maken van het potentieel op scholen door, in de vorm van stages, verenigingstaken te laten invullen, onderzoek te laten verrichten etc. Een voorbeeld is het inzetten van stagiaires van de ALO en CIOS voor het organiseren van (school)sportdagen. Het inzetten van een leerbedrijf zoals Regio Events is een mogelijkheid. In de interviews is in dit verband gememoreerd dat Compaen een nieuwe sector heeft: dienstverlening, sport en veiligheid, een opleiding gericht op het assisteren bij sportactiviteiten. Het ROC heeft een opleiding Sport & bewegen en kan studenten inzetten bij het uitvoeren van sportactiviteiten.

Sportaanbod scholen

Scholen, zowel in het basis- als in het voortgezet onderwijs, hebben de intentie sport een steviger plek in het curriculum te geven. In het basisonderwijs wordt de brede school de norm. Sportaanbod na schooltijd is daarin een belangrijk gegeven. Ook in het voortgezet onderwijs krijgt die ontwikkeling vorm. De Brede Schoolontwikkeling in Zaanstad laat zien dat er aandacht is voor sport als middel voor sociale competenties en sociale cohesie en veilig leren (buiten) spelen in een leerrijke omgeving. Tot nu toe is hier meer aandacht naar uit gegaan dan naar motorische ontwikkeling. De link met het bewegingsonderwijs is hier nog niet gemaakt. Hierin zou de Werkgroep Bewegingsonderwijs een rol kunnen spelen. De Jeugdsportpas is hierin een goed aangrijpingspunt.

Combinatiefuncties

In een combinatiefunctie is de werknemer in dienst bij 1 werkgever en functioneel actief bij 2 werkplaatsen binnen de sectoren onderwijs, sport en cultuur.

In de koersbrief van 3 augustus 2007 meldt het kabinet het beleid op het terrein van brede scholen, sport en cultuur te willen bundelen en intensiveren. In december 2007 heeft het college van B&W de verklaring voor deelname aan de impulsregeling brede scholen, sport en cultuur ondertekend. Daarin spreekt het college de intentie uit:

- dat er in 2008 10,7 fte nieuwe combinatiefuncties gerealiseerd gaan worden, oplopend naar 22,7 fte in 2012;
- dat gemeentelijke middelen als cofinanciering worden ingezet;
- dat er door de gemeente een overeenkomst wordt gesloten met scholen, sportverenigingen en culturele instellingen die meedoen aan deze regeling.

Met de regeling beoogt het rijk een impuls te geven aan sportverenigingen (kader), naschoolse activiteiten en cultuurbeleving bij kinderen. Dit wordt gerealiseerd door combinatiefuncties op te zetten.

Subsidie

De rijksbijdrage wordt jaarlijks aan de gemeente Zaanstad uitgekeerd. Bij de samenwerking tussen scholen en verenigingen is de rol van de gemeente die van financier (deels), stimulator en coördinator. Gesprekken worden gevoerd met schoolbesturen en scholen en met sportverenigingen om na te gaan op welke wijze Zaanstad invulling kan geven aan het realiseren van combinatiefuncties.

3.4.6 Welzijn

Stichting Welsaen is een belangrijke partner bij het organiseren van sport in de buurten en heeft contacten met verenigingen. De stichting kan de verenigingen helpen met het werven en behouden van vrijwilligers. Met name waar het gaat om de doelgroepen ouderen en jongeren is de stichting vanzelfsprekend een belangrijke partner.

De sportbuurtwerkers zijn ondergebracht bij Sportservice Zaanstad, de straathoekwerkers bij Bureau Jeugdzorg, stichting Straathoekwerk en de jeugdregisseurs bij stichting Welsaen. Tussen deze organisaties is intensief contact. Waar het gaat om jongeren is samenwerking tussen scholen, verenigingen, straathoekwerk, sportbuurtwerk, jeugdregisseurs, politie en gemeente essentieel.

Stichting Welsaen voert ook het programma 'Meer bewegen voor ouderen' uit in enkele buurthuizen.

3.4.7 Gezondheidszorg

Preventieve actie in de gezondheidszorg en sociale activering gaan vaak hand in hand, bijvoorbeeld bij mensen met een beperking en ouderen. Een directe partner is de GGD Zaanstreek-Waterland, overigens eigendom van de gemeente. De GGD Zaanstreek-Waterland is en was betrokken bij projecten voor jongeren, ouderen, mensen met een beperking, allochtone vrouwen e.d. De GGD Zaanstreek-Waterland wil graag haar kennis inbrengen en bijdragen aan nieuwe initiatieven. Zorgverzekeraars kunnen met name een rol spelen bij het haalbaar maken van initiatieven. Vooral als het gaat om duidelijk omkaderde, goed vormgegeven projecten (sponsoring).

3.4.8 Corporaties

Minder direct maar wel betrokken bij sport zijn woningcorporaties Parteon, ZVH en Rochdale. Door ontwikkelingen in woon- en welzijnsbeleid investeren corporaties steeds meer in de leefbaarheid van hun wijken. Zij zijn nauw betrokken bij het transformeren van Poelenburg tot krachtwijk. De ondersteuning is vooral financieel van aard. Zo sponsort Parteon de particuliere Stichting Crommenijje

die het openluchtbad in Zaanstad Noord exploiteert. Ook sponsort ZVH korfbalvereniging ZKC die in ruil voor die sponsoring vakantieactiviteiten organiseert. ZVH heeft financieel bijgedragen aan de realisatie van een tweede Cruyf court en faciliteert incidenteel buurtsportactiviteiten, bijvoorbeeld door het huren van een sportaccommodatie. Sport is voor de corporaties geen kerntaak. De corporaties sponsoren nog geen sportactiviteiten in de wijk die in het kader van de BOS-impulsprojecten worden opgezet.

3.4.9 Bedrijfsleven

Zaanstad kent 4 Rotary's, 2 Lionsclubs, de Juniorkamer Zaanstreek-Waterland, 2 Ronde Tafels, een Ladies Circle, ondernemersclubs en het MKB. Organisaties en verbanden die kunnen worden aangesproken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. De Juniorkamer Zaanstreek-Waterland is al betrokken bij het Jeugdsportfonds Zaanstreek.

In het bedrijfsleven is maatschappelijk verantwoord ondernemen een item. Ook hier is het van belang een mooi project uit te werken, en het vervolgens via de juiste kanalen in te brengen.

Uiteraard is het bovenstaande geen uitputtende opsomming. Zo spelen bij de verdere vormgeving van het beleid ook de belangenorganisaties en wijkraden een belangrijke rol. De gemeente juicht het daarnaast toe als nieuwe dwarsverbanden geïnitieerd en gerealiseerd worden.

4 Beleid

In het voorgaande zijn de bouwstenen voor het beleid gegeven, in dit hoofdstuk vertalen we deze in onze missie, uitgewerkt in een reeks uitgangspunten en spelregels. Ook lichten we toe op welke doelgroepen het nieuwe beleid met name gericht is en waarom, en bespreken we een aantal speerpunten, waaraan we de komende tijd gericht willen werken.

4.1 Missie

De verschillende doelstellingen van waaruit wij ons beleid vorm geven komen bij elkaar in het volgende statement:

We werken aan een samenleving waar iedereen zich thuis voelt en waar gewaakt wordt voor het lichamelijke en psychische welzijn van ons allemaal. Sport is daarbij een speerpunt omdat sport mensen motiveert, activeert en bindt. Inzetten op versterking van de sociale cohesie zien we daarbij als een overkoepelende meerwaarde.

We willen steun geven waar dat nodig is. Uitgangspunt is het vertrouwen in de eigen kracht en het initiatief van de samenleving. Kansrijke projecten en initiatieven zijn welkom en krijgen de ruimte, maar hebben niet per se de inzet van de gemeente nodig. Samen met partijen in de samenleving willen we werken aan de participatie en ontplooiing van die groepen, die extra inzet nodig hebben.

Dat betekent dat:

- de gemeente de vraag naar sport stimuleert als gezonde en maatschappelijk bindende bezigheid. Het sportaanbod dat past bij die vraag wordt waar nodig ondersteund;
- de gemeente inzet op de sociale betekenis van sport en in het beleid om sociale samenhang te versterken een accent legt op sport;
- in het beleid om sociale cohesie te versterken het accent niet meer alleen ligt op binding maar juist ook op open staan voor andere groepen. Het beleid is erop gericht uitsluiting te voorkomen en ontmoeting te bewerkstelligen. Subsidies worden vooral verstrekt voor activiteiten waarbij sprake is van 'open staan voor';
- in de relatie tussen sport en sociale cohesie het gaat om te zoeken naar die oplossingen waar beide invalshoeken elkaar versterken. De sport profiteert van het bouwen aan sociale samenhang;
- de focus op sport en sociale cohesie niet betekent dat andere aspecten uit het oog verloren worden, wel dat het versterken van de sociale samenhang steeds een belangrijk criterium is bij de afwegingen die de gemeente maakt;
- de gemeente uitgaat van een integraal sportbeleid, zowel voor de georganiseerde als de ongeorganiseerde sport;
- de gemeente vertrouwt op de kracht en het initiatief van het maatschappelijk veld en inzet op samenwerking van beleidsvelden en betrokken partners (sportaanbieders, onderwijs, zorg, welzijn, corporaties, ondernemers). Daarbij wordt uitdrukkelijk ook aansluiting gezocht bij de uitvoering van taken in het kader van de WMO;
- de gemeente richt zich met name op de volgende doelgroepen: jongeren, senioren, mensen met weinig kansen en mensen met beperkingen;
- de gemeente erkent dat er in de verschillende gebieden sprake is van verschillende problematiek, terwijl er ook binnen de afzonderlijke gebieden weer verschillen zijn. Maatwerk is een vereiste. Bij de afweging welke initiatieven steun krijgen en welke activiteiten worden vorm gegeven speelt de opgave in het gebied een belangrijke rol;

- de gemeente het belangrijk vindt dat voor elk gebied voldoende sportaanbod aanwezig is. Dit betekent niet dat al het sportaanbod ook per se in de wijk gerealiseerd wordt;
- de gemeente rekent, over de volle breedte van het veld, op sterke verenigingen die op eigen benen kunnen staan. Om dat te bereiken voorziet de gemeente in begeleiding en ondersteuning;
- de onderhoudskosten voor sportaccommodaties in principe bij de betrokken aanbieders liggen, tenzij de accommodatie een substantiële bijdrage levert aan de beleidsdoelstellingen en niet rendabel geëxploiteerd of op een andere wijze gefinancierd kan worden.

4.2 Resultaten

De nota zal worden uitgewerkt in programma's, projecten en initiatieven. In dat kader zullen we de te bereiken mijlpalen markeren, zodat de inzet meetbaar wordt en adequaat op het resultaat gestuurd kan worden. Bij lopende projecten is dat veelal al het geval.

Een en ander moet in 2014 leiden tot het minimaal op peil blijven van de georganiseerde sportdeelname (42%) en een groei van de sportdeelname bij de groepen jongeren en ouderen. Binnen de groep jongeren tussen de 12 en 24 jaar moet de sportdeelname stijgen van 81 naar 85%. Bij de groep ouderen (65 t/m 74 jaar) is het streven de sportdeelname te laten stijgen van 41% naar 47%. Als meetinstrument worden de Jongerenpeiling en de Zaanpeiling toegepast.

Wat we verder willen bereiken:

- Sport heeft een centrale plaats in de Zaanse samenleving. Zaankanters voelen zich thuis in de sport en mensen met verschillende achtergronden en uit alle geledingen ontmoeten elkaar via de sport.
- Iedereen heeft de mogelijkheid een sport te beoefenen, aangepast aan zijn behoeften en mogelijkheden. De drempel om te gaan sporten is laag, zowel fysiek als psychisch. Het aanbod is aantrekkelijk en voldoende bekend bij de doelgroepen.
- Sportdeelname, met een accent op sociale cohesie, wordt gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen: gemeente, sportaanbieders, onderwijs, welzijn, zorg, corporaties en het bedrijfsleven. Partijen weten elkaar te vinden en zetten zich in om een adequaat en aantrekkelijk aanbod te creëren.
- Zaanstad beschikt over vitale verenigingen, die met een aantrekkelijk en divers aanbod leden weten te werven en weten vast te houden uit de verschillende doelgroepen.
- Het gebruik van de sportaccommodaties is geïntensiveerd en gevarieerd, er is geen sprake meer van langdurige leegstand.
- De Zaanse jeugd maakt kennis met sport en het sportaanbod van verenigingen op een wijze die toegesneden is op hun interesses en behoeften.
- Er is een structurele en hechte samenwerking ontstaan tussen onderwijs en sport: sport heeft een vaste plaats in de lesprogramma's, trainers verzorgen bewegingslessen op scholen en leerkrachten werken voor en bij verenigingen, er is over en weer gebruik van de accommodaties.
- Er is, in samenwerking tussen alle betrokken partijen een solide invulling gegeven aan het buitenschoolse sportaanbod, waar ook intensief gebruik van wordt gemaakt.
- Er is, in samenwerking tussen alle betrokken partijen een solide en aantrekkelijk aanbod ontstaan voor senioren. Senioren bewegen meer, er is minder sprake van sociaal isolement, senioren zijn, opnieuw, een belangrijke peiler voor de verenigingen.
- Belemmeringen om te gaan sporten voor mensen met een beperking zijn weggenomen. Er is voldoende, aantrekkelijk aanbod. Alle accommodaties zijn, ook voor deze groepen, goed toegankelijk.

- Voor het sportaanbod wordt een reële vergoeding gevraagd. Gebrek aan inkomen is geen drempel om te gaan sporten, daarvoor zijn adequate voorzieningen getroffen.

4.2.1 SMART resultaten op projectniveau

In het op te stellen uitvoeringsprogramma worden bij elk project concrete doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen worden 'SMART' geformuleerd: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. Op projectniveau zal bijvoorbeeld worden vastgelegd in hoeveel wijken sportbuurtwerk georganiseerd gaat worden, hoeveel combinatiefuncties in 2012 gerealiseerd moeten zijn, hoeveel scholieren (maatschappelijk) stage lopen bij een sportvereniging of hoeveel (extra) naschoolse sportactiviteiten worden georganiseerd in de periode 2008-2014.

4.3 Doelgroepen

Voor het sportbeleid is het onderscheid naar doelgroepen van groot belang, ook tegen de achtergrond van het uitgangspunt dat steun gegeven moet worden daar waar het nodig is. Voor elke groep is de relatie met sport anders en is vanuit de sport een specifieke benadering vereist. Natuurlijk gaat de typering van groepen voorbij aan de vele schakeringen en overlap in de werkelijkheid.

We onderscheiden de volgende doelgroepen

1. mensen met weinig kansen
2. mensen met een beperking
3. jongeren
4. senioren

Een categorie Zaankanters die niet onvermeld mag blijven is de actieve burger. Deze categorie wordt in het kader van deze nota niet tot de doelgroepen gerekend omdat ze in principe geen steun van de gemeente nodig heeft. Het gaat om werkende mensen tussen de 18 en 50 jaar, alleenstaand of in gezinsverband levend, met of zonder kinderen, die over de middelen en de motivatie beschikken om actief aan de sportwereld deel te nemen. Traditioneel vormt deze groep de ruggengraat van de verenigingen, maar door veranderde leefpatronen wordt het steeds moeilijker mensen uit deze categorie langdurig te binden. Het is dus van belang dat verenigingen de aansluiting bij deze groep blijven vinden. Bijvoorbeeld door op een flexibeler basis sportmogelijkheden aan te bieden.

4.3.1 Mensen met weinig kansen

Deze groep bestaat o.a. uit mensen die sociaaleconomisch gezien de onderste laag van de samenleving vormen. Allochtonen vormen relatief een groot bestanddeel van deze groep⁴. Voor deze groep is het uitgangspunt dat de drempel naar sport laag moet zijn. Gebrek aan inkomen mag in principe geen belemmering zijn om te gaan sporten. Gerichte steun is hier op zijn plaats. Voor jongeren uit deze doelgroep is in Zaanstad het Jeugdsportfonds Zaanstreek ingesteld. Gebrek aan kansen kan ook ontstaan door bijvoorbeeld culturele beperkingen of achterstelling. Het is belangrijk om deze belemmeringen voor sportdeelname weg te nemen. Het GSB-programma 'meedoen allochtone jeugd door sport' is een goed voorbeeld van gerichte inzet om allochtone jeugd meer aan het sporten te krijgen.

⁴ Zaanstad neemt deel aan het programma 'Meedoen allochtone jeugd door sport'. Leidraad in dit programma is dat de allochtone en autochtone jeugd elkaar zoveel mogelijk ontmoet en dat sport wordt benut als een middel voor sociale cohesie. Zaanstad krijgt t/m 2010 € 300.000,- voor eigen lokale activiteiten en voor o.a. de afstemming van initiatieven van de sportbonden. Doel is een toename van de sportparticipatie van niet westerse allochtonen in de leeftijd van 4-23 jaar met de nadruk op sportparticipatie van allochtone meisjes.

4.3.2 *Mensen met een beperking*

In principe dienen alle sportaccommodaties in Zaanstad toegankelijk te zijn voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke en/of zintuiglijke beperking. Waar dat nog onvoldoende het geval is zijn maatregelen vereist.

In Zaanstreek-Waterland is een substantieel aanbod Aangepast Sporten gerealiseerd. De gemeente is partner in het Regionaal Samenwerkingsverband Aangepast Sporten Zaanstreek-Waterland. De inzet van Aangepast Sporten is het bevorderen van de zelfredzaamheid van burgers en hun maatschappelijke participatie (WMO prestatieveld 5 en 6, zie ook paragraaf 3.5).

4.3.3 *Jongeren*

Tot deze doelgroep rekenen we op hoofdlijnen de groep jongeren tussen de 6 en 18 jaar.

Tijdens het interactieve traject voor het opstellen van deze nota kwamen jongeren in vrijwel elk gesprek als doelgroep naar voren, zowel in positieve zin (de jeugd heeft de toekomst) als in negatieve zin (met name jongeren tussen de 12 en 25 jaar die veel overlast veroorzaken).

Sport is een aantrekkelijk en relatief eenvoudig middel om deze groep jongeren te bereiken. Sport heeft ook een vormende werking. De persoonlijke beleving en leerervaringen in sport kunnen in positieve zin bijdragen aan de karaktervorming. Daarnaast heeft sport een preventieve functie ten aanzien van gezondheidsklachten als overgewicht.

4.3.4 *Senioren*

Ouderen zijn, ook met het oog op de toenemende vergrijzing, een belangrijke doelgroep. De leeftijd waarop men, naar sportbegrippen gemeten, oud is, verschuift van ca. 50 jaar naar 65 jaar. Er is een groep ouderen die nog volop beweegt en sport, maar er is ook een groep die dat niet (meer) doet. Inzet van het beleid is de tweede groep te activeren, zowel in het kader van preventieve gezondheidszorg als met het oog op sociale activering (participatie in het kader van de WMO). Tegelijkertijd is duidelijk dat juist senioren onmisbaar zijn in een duurzaam vitale sportwereld. De behoefte aan sportfaciliteiten bij vitale senioren is groot en neemt toe, hetgeen ook verenigingen 'vitaal' kan houden. Uit de interviews kwam een voorbeeld naar voren waarbij een deel van de contributie van senioren werd gebruikt om jeugdteams te laten functioneren.

Aan de andere kant zijn het nu al vaak senioren die een groot deel van het vrijwilligerswerk in de vereniging op zich nemen. Daar liggen mogelijkheden door gericht het werk als vrijwilliger aantrekkelijk te maken.

Ook bij de doelgroep senioren zijn vernieuwing van het aanbod en de samenwerking van een reeks partijen (verenigingen, welzijnsorganisaties, zorg) van belang om het doel, activering van ouderen, te bereiken.

4.4 *Uitwerking*

Het gemeentelijk sportbeleid richt zich concreet op vijf speerpunten:

1. sportvoorzieningen;
2. vernieuwing van georganiseerde sport;
3. jongeren;
4. ouderen;
5. sport voor mensen met een beperking.

4.4.1 Sportvoorzieningen

In de Nota Sportaccommodaties zijn voorstellen gedaan voor de aanpak en vernieuwing van de Zaanse sportaccommodaties, tenminste waar het gaat om gesubsidieerde voorzieningen voor georganiseerde sportbeoefening. De voorgestelde vernieuwing is in uitvoering en zal de komende jaren verder worden doorgezet. Onderdeel daarvan is een drietal projecten gericht op kwaliteitsverbetering, reorganisatie en verplaatsing:

- VVZ/Jagersveld, als gevolg van de realisatie van de brandweerkazerne op het Oostzijderveld;
- Provily/Slibkuil, in relatie met het op niveau brengen van de sportvoorzieningen voor Saendelft;
- Blauw Wit/Saenden, gezien de wens van de verenigingen en de kans op het Blauw Wit terrein inkomsten te genereren die voor vernieuwing van de sport kunnen worden ingezet.

Deze projecten zijn gestart en in verschillende stadia van voorbereiding. Daarnaast is een onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van vernieuwing van de zwembaden de Crommenije en de Watering en het complex van sporthal de Vang en zwembad de Slag. Hierover wordt medio 2008 gerapporteerd. Dat geldt ook voor het haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een nieuwe sporthal op sportpark de Koog, o.a. ter vervanging van sporthal de Sprong. De bouw van een nieuw doelgroepenbad bij zwembad de Zaangolf is gereed.

Jongeren Activiteiten Plekken (JAP's)

De aanleg van Jongeren Activiteiten Plekken (JAP's) en bijvoorbeeld een Cruyff Court is een effectief middel gebleken voor het motiveren van jongeren om in de buurt met elkaar te gaan sporten. Plekken voor sport en spel als deze geven een sociale binding in de wijk. De jongeren die anders de wijk slopen of beangstigend zijn voor andere mensen worden naar het veldje getrokken om te gaan sporten. Zo worden ze een positief onderdeel van de buurt.

In het programma is een uitbreiding van het aantal JAP's opgenomen, en de aanleg van een tweede Cruyff Court zit in de planning. Getracht zal worden om op deze plekken meer georganiseerde activiteiten plaats te laten vinden. Dit kan door sportbuurtwerk in te zetten op deze plekken, waarbij nadrukkelijk samenwerking wordt gezocht met verenigingen in de betreffende wijk.

Gymzalen

Een aantal gymzalen is in beheer bij scholen. Gymzalen zijn niet alleen van belang voor de scholen zelf, maar kunnen ook betrokken worden in het naschoolse sportaanbod (brede school). Verenigingen en mensen uit de buurt kunnen hiervan gebruik maken. In o.a. de interviews kwam naar voren dat het onderhoud en beheer van de gymzalen niet altijd optimaal is. Ook werd duidelijk dat tussen 16.00 uur tot 18.00 uur sprake is van leegstand in een aantal voorzieningen (de sporthallen Trias, de Sprong, de Tref en de Vang, evenals verschillende gymnastieklokalen in verschillende wijken). Als uitwerking van deze nota zal een inventarisatie van de beschikbaarheid en het gebruik van de gymzalen worden uitgevoerd, om het gebruik ervan te optimaliseren.

Sporthallen en zwembaden

De sporthallen Trias, de Sprong, de Tref, de Vang en zwembaden zijn in beheer bij met de gemeente samenwerkende organisaties: Optisport en de Stichting Zwembaden Zaanstad. De relatie met de gemeente is contractueel vastgelegd.

Bij het openluchtbad de Crommenije is de situatie anders. Het zwembad maakt geen onderdeel uit van de door de gemeente gesubsidieerde basisvoorzieningen. Een particuliere stichting exploiteert nu dit zwembad. Het in het kader van de uitwerking van de nota sportaccommodaties verrichte haalbaarheidsonderzoek geeft inzicht in de kansen van vernieuwing en de exploitatie op langere termijn.

Sportparken

De sportparken in de gemeente, met uitzondering van sportpark Kalverhoek, worden onderhouden en beheerd door de betrokken verenigingen, al dan niet samenwerkend in een beheerstichting. Wat betreft de vernieuwing van de kleedkamers is een regeling voorgesteld waarbij de gemeente 1/3^e van de (norm)kosten vergoedt. Deze regeling zal nader worden uitgewerkt in de op te stellen beleidsregels voor de sport.

We laten verenigingen de ruimte, maar rekenen aan de andere kant ook op sterke verenigingen die in staat zijn de eigen broek op te houden.

Onderhoudssubsidie ten behoeve van accommodaties is dan, zoals gesteld, alleen aan de orde als de accommodatie een substantiële bijdrage levert aan de beleidsdoelstellingen en niet rendabel geëxploiteerd of op een andere wijze gefinancierd kan worden. Bij het bepalen van de subsidie wordt strikt de geldende bespelingsnorm toegepast. De subsidie bedraagt een percentage van de genormeerde onderhoudskosten, rekening houdend met de mogelijkheden van de vereniging voor een efficiënter en op maatwerk gericht beheer. In de op te stellen beleidsregels zal deze benadering verder uitgewerkt worden.

4.4.2 Vernieuwing van georganiseerde sport

De gemeente rekent op het initiatief en het eigen vermogen van de verenigingen. Tegelijkertijd constateren we enerzijds dat de verenigingen onder druk staan en anderzijds dat er kansen zijn voor vernieuwing (die voor een deel al benut worden). De verenigingen hebben een belangrijke rol bij het in stand houden en versterken van sociale cohesie en het realiseren van ontmoetingen. De gemeente heeft ook in die zin een aanzienlijk belang bij dynamische, sterke verenigingen, die de kansen die er liggen realiseren en hun verantwoordelijkheid waarmaken.

De gemeente wil daarom de verenigingen ondersteunen in de noodzakelijke veranderingsprocessen. Inzet is dat verenigingen hun activiteiten aanbod vergroten, o.a. door een breder en meer flexibel (wedstrijd)aanbod, meer lidmaatschapopties, meer (vrije) recreatieve trainingsmogelijkheden, meer doordeweekse competities (aantrekkelijk voor midlifers, ouderen, niet competitief ingestelde jongeren) etc.

Daarvoor zal, als uitwerking van deze nota, in samenwerking met de betrokken bonden het aanbod aan verenigingsondersteuning nader worden uitgewerkt en geconcretiseerd. Een mogelijkheid is daarbij ook het realiseren van combinatiefuncties, in overleg met de schoolbesturen (zie ook hieronder). Wij schatten in dat ca. 30 verenigingen in Zaanstad dat goed kunnen. Met betrekking tot talentontwikkeling kan het NOC*NSF Olympische Netwerken een ondersteunende rol spelen voor verenigingen.

We hopen met de combinatiefuncties in 2012 verscheidene verenigingen te bereiken. Op die manier wordt de doelgroep jongeren bereikt en worden er nieuwe verbindingen gelegd tussen verenigingen en onderwijs. De overige verenigingen kunnen ingezet worden om het aanbod te richten op de overige doelgroepen (zie hieronder).

Sportcentrum nieuwe stijl

Onder Vernieuwing verstaan we dus ook het zoeken van samenwerking en het realiseren van een flexibel en aanvullend aanbod. In dat verband is o.a. in Amsterdam het concept van een 'sportcentrum nieuwe stijl' in ontwikkeling. In het sportcentrum nieuwe stijl speelt parkmanagement een belangrijke rol. Inzet is adequaat tegemoet te komen aan de gedifferentieerde vraag naar mogelijkheden om te sporten: individueel, vrijblijvend, informeel met wisselende spelers en in teamverband. Het sportcomplex moet een aantrekkelijke voorziening worden met een veelkleurig en veelsoortig gebruik. De verenigingen krijgen daarbinnen alle ruimte om hun core business, het aanbieden van de eigen sport of sporten, waar te maken.

Als uitwerking van deze nota willen we de mogelijkheden hiertoe onderzoeken door het uitvoeren van een pilot op één van de sportparken in Zaanstad. Daarbij is de enthousiaste inzet en medewerking van de betrokken verenigingen een vereiste. In vervolg op deze nota zullen we inventariseren of het opzetten van een dergelijk experiment kans van slagen heeft. Er zal gebruik worden gemaakt van de ervaringen en evaluaties van de Amsterdamse Stichting Sportcentrum Nieuwe Stijl.

4.4.3 Jongeren

Jongeren zijn ook in het huidige stimuleringsbeleid al een belangrijke doelgroep. Het streven jongeren te activeren en actief te houden vraagt om de inzet van verschillende partijen. Met het nieuwe beleid willen we de gegroeide samenwerking verstevigen, de aanpak verder te structureren en een duidelijk accent te leggen op sociale vorming en participatie.

Vanuit het oogpunt van structurering kunnen we globaal drie clusters onderscheiden: de samenwerking scholen-verenigingen, het naschoolse sportaanbod en het sportbuurtwerk. Vooral door de inzet van de combinatiefuncties is het streven om ca. 20 sportverenigingen te stimuleren hun activiteitenaanbod voor jongeren in samenwerking met scholen en anderen uit te breiden.

De jongerenetwerkoverleggen die in de wijken worden opgestart kunnen nieuwe ideeën opleveren om de overlastgevendende jongeren op een positieve manier te benaderen en te activeren. Bijvoorbeeld door sportactiviteiten op maat. Betrokkenheid en samenwerking met de scholen in Zaanstad is een vereiste. Ook de verenigingen zijn een belangrijke partner. Het is aan hen om hun aanbod te promoten, maar ook om barrières weg te nemen. Jongeren hebben bijvoorbeeld moeite met de structuur en verplichtingen binnen sportverenigingen. Daarop kan worden gereageerd door een meer incidenteel, vrijblijvend aanbod te realiseren, waardoor de stap naar het georganiseerd participeren minder groot wordt. Buurtsport en de samenwerking met jeugdzorg en welzijn is een volgende poot, naast de programma's gericht op meer bewegen (zorgaanbieders, GGD Zaanstreek-Waterland).

Voor de doelgroep jongeren wordt al veel ondernomen. Inzet is dit te continueren en bestendigen en, waar nodig, bij te sturen, bijvoorbeeld door een sterker accent te leggen op Zaanstad Midden.

In het basisonderwijs ontstaan mogelijkheden om een structureel naschools aanbod van sportactiviteiten te organiseren door de inzet van combinatiefuncties en de samenwerking met kinderopvangorganisaties.

Jongeren met beperkte financiële mogelijkheden

Het streven is om de groep inwoners (en dan vooral de jongeren) met weinig financiële mogelijkheden volwaardig te laten deelnemen aan sport. Staatssecretaris Aboutaleb heeft middelen ter beschikking gesteld aan gemeenten om extra maatregelen te nemen in het kader van participatie en armoedebestrijding. Om de beschikbaar gestelde middelen te mogen gebruiken dient de gemeente Zaanstad een convenant te ondertekenen waarin zij verklaart dat zij zich inzet om het aantal kinderen in gezinnen met lage inkomens die niet maatschappelijk participeert met de helft terug te brengen.

Verder heeft Zaanstad een jeugdsportfonds. Dit initiatief is opgericht in Amsterdam en stelt kansarme kinderen tot 18 jaar in staat lid te worden van een sportclub. Vanaf april 2007 is hiervoor een aparte stichting Jeugdsportfonds Zaanstreek opgericht met behulp van gemeentelijke subsidie en donaties van Stichting Doen en de Johan Cruyff Foundation. Het jeugdsportfonds is een belangrijke voorziening om de toegang tot (verenigings)sport laagdrempelig te houden.

Scholen-verenigingen

In het primair onderwijs zijn de eisen aangescherpt. Bewegingsonderwijs vanaf groep 3 mag slechts gegeven worden door gediplomeerde leerkrachten. Slechts een minderheid van de scholen heeft vakleerkrachten in dienst. Deze geven vaak op verschillende scholen les. Daarnaast wordt schoolzwemmen niet langer als 'natte gymnastiek' gecategoriseerd, waardoor deze voorziening niet

langer verplicht is. Voor de schoolbesturen wordt het kortom moeilijk om bewegingsonderwijs te garanderen.

Samenwerking tussen verenigingen en scholen kan hier verlichting geven, zeker als combinatiefuncties mogelijk worden. Een trainer bij de vereniging kan dan ook les geven op school en vice versa, misschien wel aan dezelfde kinderen. In vervolg op deze nota geven we concreet uitwerking aan dit rijksbeleid, in samenwerking met vooral onderwijsorganisaties en sportverenigingen. Hierbij zal ook het gebruik van accommodaties –van verenigingen door scholen, maar mogelijk ook andersom- onderwerp van gesprek zijn.

Schoolzwemmen wordt de komende jaren alleen nog voor groep 5 gefinancierd. Scholen zien geen mogelijkheden om het zwemmen voor groep 6 financieel mogelijk te maken.

Een bijzonder project, waar scholen en verenigingen bij betrokken zijn, is 'Meedoen allochtone jeugd door sport'. Doelstelling in dit project in het kader van het Grote Stedenbeleid is een toename van de sportparticipatie van niet-westerse allochtonen in de leeftijd van 4 tot 23 jaar met de nadruk op niet-westerse allochtone jonge vrouwen. Intentie is dat de deelnemers worden doorgeleid naar bestaande sportverenigingen of sportscholen. Het project is recent gestart en zal worden gecontinueerd. Inhoudelijk wordt een sterker accent gelegd op het creëren van openingen bij de doelgroep, scholen en verenigingen.

Naschools sportaanbod

In de interviews kwam vaak naar voren dat hier kansen liggen. Op school zijn jongeren bij elkaar en kunnen ze simpel doorstromen. Gesuggereerd is jongeren op scholen zelf dependances van verenigingen te laten oprichten. Sportzalen staan leeg tussen 16.00 uur en 18.00 uur en kunnen benut worden. In het uitbouwen van de functie van de brede school is het naschoolse sportaanbod een kansrijk item.

Er gebeurt ook al veel: bij de ontwikkeling van de brede school, in een project als Sporth@ckers voor VMBO scholieren, de sportkennismakingspas voor de laatste klas van het basisonderwijs, de Jeugdsportpas. Als uitwerking van deze nota zullen we verder werken aan een dynamisch en wervend naschools aanbod, waarbij ook de ervaringen uit andere steden (Topscore in Amsterdam, SportZ in Nijmegen etc.) worden meegenomen. De mogelijkheden van sponsoring komen hierbij ook aan de orde. In relatie met sponsoring kan ook gedacht worden aan compacte projecten: bijvoorbeeld drie teams van jongeren uitnodigen om het meest spraakmakende evenement voor de jeugd te organiseren.

Sportbuurtwerk

Sportbuurtwerk blijft een belangrijke activiteit, omdat het zich richt op sociale cohesie op het niveau van de buurt. Sportbuurtwerkers zijn nu al actief in een aantal buurten. In het kader van de GSB-BDU gelden is in begroting 2008 en 2009 sportbuurtwerk in Poelenburg opgenomen als zinvolle sportieve vrije tijdsbesteding voor jongeren in gebied Zaanstad Zuidoost. Ook hier is de inzet van en samenwerking met verenigingen van belang. De inzet van topsporters als rolmodel kan een wervend effect hebben.

De realisatie van sport- en speelplekken, maar ook de instandhouding van de sport- en speluitleen, scheppen mogelijkheden.

De aanpak van het sportbuurtwerk zal in de komende periode verder worden aangescherpt en vervolgens doorvertaald in de wijkuitvoeringsplannen (WUP's).

Een project dat een eigen positie inneemt is Club Move, gericht op het stimuleren van beweging bij jeugd en jongeren met overgewicht. Het programma is succesvol. Het is bovendien een ingang om ook partijen uit de gezondheidszorg bij het sportbeleid voor jongeren te betrekken. Met die achtergrond wordt het programma gecontinueerd.

4.4.4 Senioren

Ouderen zijn, ook vanuit de invalshoek sociale cohesie, een belangrijke doelgroep. Als uitwerking van deze nota wordt de inzet om senioren te betrekken bij de sport en sportverenigingen geïntensiveerd. Met name de groep ouderen, die sociaal economisch zwak is, verdient extra aandacht. Het participeren van senioren aan activiteiten van sport en/ of sportverenigingen past in de WMO-doelstelling. Maar ook in openbare ruimte zal aandacht besteed worden aan sport en ouderen. Stichting Welsaen verzorgt op dit moment het cursusaanbod 'Meer bewegen voor ouderen' en mensen met een fysieke beperking. Landelijk is de GALM systematiek ontwikkeld en wordt op veel plaatsen toegepast. GALM projecten worden regionaal ondersteund door de provinciale sportraad en/of consulents Meer Bewegen voor Ouderen. Kern van de GALM systematiek is het direct benaderen van ouderen en een stapsgewijze toevoer naar sportdeelname. Sportservice Zaanstad heeft ervaring met GALM projecten in omliggende gemeenten. In vervolg op deze nota wordt onderzocht op welke wijze, bijv. via de GALM systematiek, aan een intensivering van de sportdeelname door senioren kan worden vormgegeven.

Senioren zijn en kunnen anderzijds voor de sport van wezenlijke betekenis zijn: als vrijwilliger. Door vanuit de vereniging senioren te betrekken kan het mes aan twee kanten snijden: sociale contacten worden gelegd en verstevigd en de vereniging kan profiteren van de inzet. Voorwaarde is uiteraard dat het voor de doelgroep aantrekkelijk is naar de vereniging te gaan en dat er voor de vereniging ook een rendement ontstaat. In overleg met de betrokkenen (Sportservice Zaanstad, verenigingen, St. Welsaen, gemeente) zal worden bezien hoe dat nader kan worden vormgegeven.

Actieve senioren, tenslotte, kunnen van wezensbelang zijn voor verenigingen: als sporter. Dat vraagt wel om het organiseren van een gericht aanbod, bijv. het organiseren van trainingen voor ouderen overdag. Het is aan de verenigingen, in het kader van de vernieuwing van het aanbod, om hieraan vorm te geven.

4.4.5 Mensen met een beperking

Het sportaanbod voor mensen met een beperking is een speerpunt, omdat het direct hoort bij de taak van de gemeentelijke overheid. In het kader van de Wet Maatschappelijke Ontwikkeling is dit nog eens expliciet bevestigd. Uitbouw van de aanpak vindt dan ook vooral in het kader van de WMO plaats, in samenwerking met alle betrokken partners. Vanuit de beleidsdoelstelling is daarbij steeds het sociale aspect - het leggen van contacten en voorkomen van isolement- een belangrijk aandachtspunt.

Niet alleen dienen alle accommodaties in principe toegankelijk te zijn voor mensen met een beperking, ook de cultuur van de verenigingen is belangrijk. Verenigingen dienen ook voor mensen met een beperking een geschikt sportaanbod te creëren.

Beleid op het gebied van sportbeoefening voorkomt dat burgers sneller een beroep moeten doen op dure individuele zorg. Het beleid op het gebied van aangepast sporten in combinatie met de uitvoering van de WMO kan bestaan uit:

1. Deelname aan het Regionaal Samenwerkingsverband Aangepast Sporten Zaanstreek-Waterland.
2. Een voorziening voor de aanschaf van sporthulpmiddelen.
3. Het wegnemen van drempels in de huidige vervoersvoorziening.
4. Goede afspraken binnen het loket voor informatie & advies.

Regionaal Samenwerkingsverband

De gemeente neemt vanaf 2000 met gemeenten uit Zaanstreek/Waterland deel aan het 'Regionaal Samenwerkingsverband Aangepast Sporten Zaanstreek-Waterland'. De functie van dit verband is het

toegankelijk maken van sportvoorzieningen voor mensen met een beperking. Het project wordt gecoördineerd door Sportservice Noord-Holland en uitgevoerd door een consulente die voor de regio is aangesteld. Zij ondersteunt mensen met een beperking en adviseert sportverenigingen in het opzetten van gehandicaptensport. Veel verenigingen in Zaanstad hebben de handschoen opgepakt en bieden sport voor gehandicapten aan.

Club Extra

Het programma Club Extra is gericht op kinderen met een motorische achterstand. In het kader van de BOS-impuls loopt dit programma van 2006-2009 alleen in Zaandam Zuid, Rosmolenwijk en Kogerveldwijk. Getracht wordt om dit programma uit te breiden voor heel Zaanstad. De werkgroep Bewegingsonderwijs stelt hiervoor een advies op.

Aanvullend is het streven om meer verenigingen een vernieuwend aanbod te laten realiseren voor mensen met een beperking (G-sport, etc.). Een kans voor het uitvoeringsprogramma is het project "Bewegen op Recept". Vanuit WMO middelen kan in Poelenburg een pilot worden gestart. Het is zaak om daar minimaal drie verenigingen op te laten aansluiten. Het sportaanbod dient dan wel aangepast te worden.

Initiatieven

De uitvoering van het sportbeleid is in de eerste plaats een zaak van de samenleving. Dat betekent dat er ook ruimte moet zijn voor initiatief. De gemeente moet daarom ruimte houden om goede en kansrijke initiatieven te steunen. Voorwaarde is dat het initiatief past binnen en een reële bijdrage levert aan het geformuleerde beleid. In de wijkuitvoeringsprogramma's (WUP's) wordt het sportbeleid, toegespitst op de behoeften in de wijk, meegenomen. Op dat niveau wordt ook beoordeeld of initiatieven voor steun in aanmerking komen. Dit onderwerp zal verder worden uitgewerkt in de op te stellen beleidsregels. Het college zal tweejaarlijks inzichtelijk maken welke initiatieven vanuit de sport ingediend worden, welke wel en niet haalbaar zijn en waarom.

4.4.6 Relatie topsport - breedtesport

De maatschappelijke betekenis van topsport komt vooral tot uitdrukking in de relatie met de breedtesport. Topsporters en topsportevenementen stimuleren veel (jonge) mensen om zelf te gaan sporten. De voorbeeldfunctie van topsport kan een belangrijke rol spelen bij de ontwikkeling van de Zaanse jeugd. Een optimale wisselwerking tussen top- en breedtesport blijft belangrijk bij de verdere ontwikkeling en versterking van het topsportklimaat.

Zaanstad is trots op de prestaties van haar sporters, maar topsport is niet het middel om de Zaanstreek op de kaart te zetten. Dat betekent niet dat initiatieven niet de ruimte moeten krijgen. Het betekent wel dat de gemeente zich volgend opstelt. Juist hier liggen kansen voor samenwerking tussen organisaties uit de sport en het bedrijfsleven.

Topsport is de eerste verantwoordelijkheid van de betreffende sportvereniging en de bond c.q. NOC*NSF. Zij moeten samen zorgen voor het bereiken van het topsportniveau. Als verenigingen zelf initiatieven nemen voor bijvoorbeeld aanpassingen aan hun accommodatie, wil de gemeente hierin meedenken en beoordelen of er mogelijkheden zijn om hieraan mee te werken.

Iets dergelijks geldt voor het ontwikkelen van nieuwe, innovatieve sportcentra. Ook hier liggen kansen voor de markt, waarbij de gemeente voor initiatieven open staat.

Steun aan initiatieven dient wel aan twee voorwaarden te voldoen:

1. Topsportinitiatieven mogen niet ten koste gaan van de breedtesport.
2. Topsportinitiatieven moeten een positief effect hebben op de breedtesport in Zaanstad.

Het college hecht waarde aan topsport in Zaanstad:

- Er zal een topsportfonds worden ingesteld waar verenigingen en individuen aanspraak op kunnen maken. Jaarlijks bepaald wordt welk bedrag in dit fonds zal worden gestort, gegeven het budgettaire karakter.

- Wanneer er nieuwe accommodaties worden gebouwd zal gekeken worden naar mogelijkheden om te voldoen aan de eisen die gelden voor nationale wedstrijden.

Stedelijke initiatieven -op het terrein van topsport, nieuwe accommodaties e.d. komen in principe niet voor financiële steun in aanmerking. Voor evenementen is het gemeentelijk evenementenbeleid ontwikkeld en van toepassing.

5 Organisatie en financiën

In dit hoofdstuk geven we een eerste aanzet voor de organisatie en het financieren van de uitvoering van het sportbeleid. Het betreft een eerste verkenning van mogelijkheden. De definitieve invulling van de organisatie en financiën kan pas plaatsvinden als de hiervoor beschreven visie vastgesteld is. Hiertoe zal de visie vertaald worden in een uitvoeringsprogramma dat samen met alle partners wordt opgesteld. Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma in de tweede helft van 2008 zal exact aangegeven worden hoe de projecten georganiseerd en gefinancierd gaan worden. Het uitvoeringsprogramma zal ook per project/initiatief concrete en meetbare doelstellingen bevatten die goed geëvalueerd kunnen worden.

Organisatie

De verdere uitwerking en uitvoering van een integraal sportbeleid vraagt om de ontwikkeling van een organisatiestructuur die vorm geeft aan de samenwerking van beleidsvelden en betrokken partijen. Wel moet worden gewaakt dat deze opzet niet leidt tot onnodige vertraging.

Platform

Een Platform Sport in Zaanstad, waarin partijen uit het onderwijs, de zorg, de seniorenraad, de welzijnswereld, corporaties, een ervaren sportvertegenwoordiger, en de gemeente zitting hebben is een forum om op stedelijk niveau ervaringen uit te wisselen en de gezamenlijke inzet nader vorm te geven. Het Platform functioneert als klankbordgroep voor de uitvoering van deze nota sportbeleid. Het platform krijgt de opdracht mee zich niet over individuele sportverenigingen uit te spreken.

Wijkmanagement

Het wijkmanagement heeft een belangrijke coördinerende functie bij de implementatie van het sportbeleid in de wijken en buurten. De wijze waarop dit wordt georganiseerd, hoe de taken verdeeld worden en welke capaciteit daarbij nodig is, zal bij de uitwerking van de nota in een uitvoeringsprogramma worden beschreven. Samen met partners worden op dit niveau alle initiatieven beoordeeld. Bestaande overlegstructuren als het wijkoverleg en de netwerkoverleggen worden hiervoor gebruikt. In de netwerkoverleggen vindt de afstemming plaats waar het gaat om de dagelijkse praktijk in relatie tot de doelgroepen.

Daarnaast wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de driehoek (Sportservice Zaanstad, Straathoekwerk en stichting Welsaen), Centrum Jong voor jeugd en gezin en de verschillende netwerkoverlegvormen in het kader van de ketenregie van de jeugd.

Werkgroep Bewegingsonderwijs

De Werkgroep Bewegingsonderwijs, die bestaat uit 8 á 9 vakleerkrachten uit alle richtingen van het onderwijs, dient een duidelijke plaats te krijgen in het geheel. Voorgesteld zal worden om de werkgroep onder de schoolbesturen te plaatsen. Naast hun deskundigheidsbevorderende en adviserende rol zal de werkgroep een bron kunnen vormen voor bemiddeling voor vakdocenten, en het maken van verbindingen tussen o.a. Brede School Platforms, sportverenigingen, Sportservice Zaanstad en de schoolbesturen.

Informatievoorziening

Voor de verschillende programma's en projecten worden specifieke werkverbanden ingericht.

Een goede informatievoorziening en duidelijke aanspreekpunten zijn voor alle betrokkenen essentieel. Waar het gaat om informatie over mogelijkheden en activiteiten is het sportloket bij Sportservice Zaanstad van belang. De website van Sportservice is wat dit betreft ook een centrale plek, die als zodanig ook gemarkeerd moet worden.

Planning uitwerking sportbeleid

Besluitvorming/informatie Raad	2008			2009											
	okt	nov	dec	jan	febr	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Oprichten Topsportfonds								x							
Oprichten Platform								x							
Positionering Werkgroep Bewegingsonderwijs (WBO)												x			
Rapportage initiatieven vanuit de sport									x						x
Actualisatie toekomstperspectief sportaccommodaties					x										
Go/no go Omzoom/Provily/Slibkuil				x											
Locatiestudie Blauw Wit/Saenden						x									
Start realisatie sportpark de Kuil						x									
Rapportage haalbaarheid vervanging sporthal de Sprong			x												
Rapportage toekomst zwembaden			x												
Zienswijzen beleidsregels subsidies				x											
Uitvoeringsprogramma													x		
Pilot projecten uitvoeringsprogramma			x												
Voortzetting lopende projecten, zoals Club Move en Club Extra.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

5.1 Financiën

Voor de financiering van de uitvoering van het integrale sportbeleid maken we gebruik van zowel structurele als incidentele gelden. Structurele gelden staan ieder jaar op de begroting, incidentele gelden zijn voor afgebakende periodes beschikbaar, meestal gekoppeld aan projecten.

Het college houdt de mogelijkheid open om ook in de volgende collegeperiode weer financiering à fonds perdu in te stellen voor sport, zodat de implementatie van de visie ook voor de lange termijn gewaarborgd blijft.

Begroting

De sportbegroting 2008 bestaat uit twee producten: een product Sportaccommodaties⁵ en een product Impuls Breedtesport. Op deze producten staan structurele en incidentele posten die -geheel of gedeeltelijk- aangewend kunnen worden voor de uitvoering van het sportbeleid. In onderstaand schema zijn deze weergegeven.

2008 Product	Begrotingspost	Incidenteel/ Structureel (I/S)	Totaal Budget (€)	Inschatting Beschikbaar Sportbeleid (€)	Toelichting
	Sportaccommodatiebeleid	S	351.500	50.000	uitvoeren nota sportaccommodaties
Impuls Breedtesport	Incidentele subsidies	S	98.500	98.500	vast jaarbudget voor verstrekken eenmalige subsidies
	Eenmalig jaarlijkse subsidie	S	13.000	?	Zaantalent, heroverwegen of dit past binnen sportbeleid
	Sportservice Zaanstad	S	102.000	102.000	loketfunctie, coördinatie, huisvesting en overhead
	Aangepast sporten	S	12.495	12.495	coördinatie binnen samenwerkingsverband
	BOS-impuls, cofinanciering	S	71.672	71.672	
	BOS-impuls 1	I	100.000	100.000	BOS-projecten t/m 2009
	BOS-impuls 2	I	300.000	300.000	BOS-projecten t/m 2010
	Overige subsidies	S	17.600	17.600	Jeugd sportfonds, na 2008, wacht nog op aanvraag fonds

Budgetten

Het budget "sportaccommodatiebeleid" is bestemd om onderzoeken, adviezen, communicatie en andere werkzaamheden uit te laten voeren voor de nota sportaccommodaties. De inschatting is dat hier ca. € 50.000 bestemd kan worden voor uitvoering van het sportbeleid.

Het budget "Incidentele subsidies" is jaarlijks vrij te besteden aan allerlei eenmalige subsidies. Dit budget kan volledig worden ingezet voor de uitvoering van het sportbeleid.

De budgetten voor Zaantalent, Sportservice Zaanstad, Aangepast sporten en Jeugd sportfonds berusten op langjarige afspraken. De activiteiten die met deze subsidies worden uitgevoerd, hebben echter allemaal een relatie met het sportbeleid. Door heroverweging en aanscherping van de afspraken zou dit geld volledig kunnen worden ingezet voor de uitvoering van het sportbeleid.

⁵ Nota Sportaccommodatie, Sport klaar voor de toekomst, 2007

De bestemming van het budget van de BOS-impuls en het GSB-programma Meedoen allochtone jeugd door sport is geheel vastgelegd in afspraken met het Rijk. De BOS-impuls richt zich op de jeugd, die voor het sportbeleid ook een belangrijke doelgroep is.

Overige financiële stromen

Naast bovengenoemde budgetten zijn er nog andere financiële stromen waarvan gebruik gemaakt kan worden. Onder de noemer van Brede Doel Uitkering (BDU) loopt een aantal projecten gericht op sportparticipatie en zijn nieuwe aanvragen gedaan voor de periode 2008-2009. Omdat het sportbeleid een integraal karakter heeft, kan ook worden meegelift met programma's van welzijn, onderwijs, jeugd en wijkmanagement. In het overzicht op de volgende pagina worden de BDU-projecten vermeld en worden enkele voorbeelden gegeven van het aansluiten op andere programma's.

Aanvullend aan de in deze tabel genoemde bedragen zijn er in het kader van de leefbaarheidbudgetten van wijkmanagement en het wijkactieplan Poelenburg gelden beschikbaar die kunnen worden aangewend om sportprojecten uit te voeren. Het totaal van de leefbaarheidbudgetten van alle wijken bedraagt ca. € 900.000,-. Voor het wijkactieplan is ca. € 700.000,- beschikbaar voor sport. Zo wordt er in Poelenburg gedacht aan investeringen bij de brede school in een binnensportvoorziening en een sportplein, de aanleg van een Cruyff Court, het aanstellen van een sportbuurtwerker en het opwaarderen van bestaande sportveldjes.

De derde bron van financiering komt van externe partners, die vanuit maatschappelijke betrokkenheid, participeren in programma's van het sportbeleid. Te denken valt aan zorginstellingen, GGD Zaanstreek-Waterland, verzekeringsmaatschappijen, woningbouwcorporaties, bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, welzijnsorganisaties e.d. Over de omvang van deze financiering is nu nog niets te zeggen, deze zal bij de verdere invulling van het programma duidelijk worden.

Staatssecretaris Aboutaleb heeft middelen ter beschikking gesteld aan gemeenten om extra maatregelen te nemen in het kader van participatie en armoedebestrijding.

Als laatste worden de te verwachten impulsen vanuit het Rijk genoemd. De ministeries van VWS en OC&W hebben aangekondigd de komende jaren gelden beschikbaar te stellen voor Zaanstad voor het invoeren van combinatiefuncties (zie ook bijlage D, koersbrief). In 2008 ontvangt de gemeente ca. € 0,5 mln. voor het realiseren van ruim 10 fte's combinatiefunctie. Na 2008 moeten deze en extra functies voor 60% meegefinancierd worden door de gemeente en andere lokale partijen.

Product	Programma	Incidenteel/ Structureel I/S	Budget (€)	Inschatting Beschikbaar voor sportbeleid	Toelichting
BDU sociaal	Meedoen Allochtone Jeugd door Sport	I	100.500	100.500	Loopt t/m 2010
	Bevordering Vechtsport voor jeugdigen	I	8.000	8.000	Aanvraag 2008-2009
	Uitbreiding Club Move voor meer leeftijden, heel Zaanstad	I	20.000	20.000	Aanvraag 2008-2009
	Sportieve vrijtijdsbesteding Poelenburg, Peldersveld, Hoornseveld	I	50.000	50.000	Aanvraag 2008-2009

	Jeugdsportpas	I	10.000	10.000	Aanvraag 2008-2009
	Sportieve Vrijtijdsbesteding Zaanstad Midden	I	80.000	40.000	Aanvraag 2008-2009
Ouderenbeleid	Beweegplekken/ Activiteiten voor ouderen	I	10.000	10.000	Eenmalig in 2008
	Meer bewegen voor Ouderen en mensen met een fysieke beperking, st. Welsaen	S	48.425	48.425	Onder voorbehoud
Jeugdbeleid	Sportinstuiven St. Straathoekwerk	S	37.833	37.833	
Brede School	Activiteitenbudget sport	I	5.000	5.000	

Bijlage A Suggesties/ideeën voor uitvoeringsprogramma

Tijdens de wijkbijeenkomsten en in gesprekken met verenigingen is in het eerste kwartaal van 2008 gesproken over te organiseren activiteiten. De meest bijzondere/kansrijke projecten worden onderstaand genoemd en kort beschreven (doelgroep, beschrijving activiteit, betrokken partners/organisaties).

Nadat alle gesprekken zijn gevoerd en de nota is vastgesteld in de gemeenteraad, kan de balans worden opgemaakt en kan worden beoordeeld welke projecten het beste aansluiten bij de doelstellingen van ons sportbeleid en welke projecten uitvoerbaar zijn. De uitwerking van de genoemde projecten zal in de tweede helft van 2008 plaatsvinden. In deze fase zijn het vooralsnog ideeën. Voor de goede orde: deze opsomming beperkt zich tot nieuwe ideeën en projecten. Bestaande sportstimuleringsprojecten en accommodatieplannen staan niet in dit overzicht.

Plan de Loopplank

- Doelgroep: leerlingen basisschool, wijk Poelenburg
- Organisatie van extra activiteiten op het gebied van sporten en bewegen, tijdens en na schooltijd.
- Genoemde partners: ROC (begeleiding), naschoolse opvang, sportverenigingen, ouders, gemeente, buurtorganisatie.

Communiceren sportaanbod per wijk

- Doelgroep: alle inwoners van Zaanstad.
- Activiteit: er dient (per wijk) een goed overzicht te komen van het sportaanbod in die wijk, wellicht ook nog uitgesplitst naar doelgroep. Dit project kan met hulp van Sportservice Zaanstad worden uitgevoerd.

Open sportparken / Sportieve dagopvang Fortuna Wormerveer

- Doelgroep: jongeren/buurtbewoners
- Activiteit: sportparken open stellen voor jeugd uit de omgeving van het sportpark en/of groepen bewoners uit de buurt. Gaat om begeleide activiteiten. Men wenst gebruik te maken van het beleid voor combinatiefuncties. Hierbij wil men samenwerken met de brede school in de wijk en met andere betrokken organisaties.

Trias/sportservice: buurtsportvereniging

- Doelgroep: jongeren/VMBO scholieren TRIAS
- Activiteit: Sportservice Noord-Holland heeft een aanzet gegeven voor het oprichten van een TRIAS school buurt sportvereniging. Realisatie moet mogelijk worden door het inzetten van een combinatiefunctionaris. De lege uren in de TRIAS sporthal (aansluitend aan schooltijd) bieden de benodigde ruimte.
- Partners: TRIAS, Optisport, Sportservice, sportverenigingen
- Vervolg: met TRIAS moeten op korte termijn vervolgspraken worden gemaakt over de wijze waarop een combinatiefunctionaris op het TRIAS aan de slag kan.

Wijk sport op en rond playgrounds

- Doelgroep: jongeren woonachtig rond de playgrounds
- Activiteit: georganiseerde activiteiten na schooltijd en in vakanties op playgrounds
- Mogelijke partners: ROC, woningcorporaties, sportverenigingen, scholen in de buurt

Uitbreiden Club Extra

- Doelgroep: kinderen met motorische achterstand in bewegen.

- Activiteit: extra lessen in sport en bewegen voor kinderen in de basisschoolleeftijd met een motorische achterstand. Doel is om deze kinderen 'bij te scholen', zodat ze na een serie lessen kunnen instromen bij reguliere sportverenigingen.
- Partners: Werkgroep Bewegingsonderwijs, basisscholen

Bewegen op recept/sport en gezondheid

- Doelgroep: volwassenen met gezondheidsproblemen (overgewicht e.d.) waar sport als 'medicijn' kan worden ingezet. M.n. bewoners van wijken met lage sociaal economische status (SES).
- Activiteit: is beproefd project in andere steden. Huisartsen verwijzen patiënten actief door naar een sportaanbod (vaak bij een fitnesscentrum), waar na intake en met behulp van professionele begeleiding een serie sportactiviteiten wordt aangeboden. Doel is dat mensen daarna structureel blijven sporten.
- Partners: GGD Zaanstreek-Waterland (trekker), fitnesscentra, allochtonenorganisaties, zorgverzekeraar

De voorstellen per doelgroep samengevat.

Doelgroep	Project	Partners
Jongeren		
4-12 jr.	<ul style="list-style-type: none"> • Initiatief de Loopplank (mbv combinatiefunctie) 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijs, verenigingen, kinderopvang
8-18 jr.	<ul style="list-style-type: none"> • Buurtsportvereniging • Wijk sport op playgrounds • Sportieve dagopvang (mbv combinatiefunctie) 	<ul style="list-style-type: none"> • Trias, ROC, sportverenigingen • Verenigingen, corporaties, onderwijs, ROC • Fortuna, brede school, KNVB, Welsaen, wijkorgaan
De actieve burger	<ul style="list-style-type: none"> • Communiceren sportaanbod per wijk 	
Mensen met een beperking	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiden Club Extra naar hele stad • Inzet Aboutaleb middelen 	<ul style="list-style-type: none"> • Werkgroep bewegingsonderwijs • nog nader in te vullen
Ouderen (& allochtonen en mensen met een beperking)	<ul style="list-style-type: none"> • Bewegen op recept 	<ul style="list-style-type: none"> • GGD, fitnesscentra, allochtonenorganisaties

Bijlage B Evaluatie van de BSI en beschrijving van de lopende BOS-impulsprojecten

De BSI-projecten

1. Verenigingsondersteuning
2. Banen in de sport
3. Jongeren aan zet / jeugdsportparticipatie
4. Jeugd Sport Pas
5. Sportspektakel
6. Sportkamp voor tieners
7. Sportinstuiven
8. Sport- en speluitleen
9. Club Extra
10. Aangepast sporten
11. Ouderen aan zet
12. Sport en bewegen voor Turkse inwoners in Zaanstad
13. Uitbreiding locaties voor sport- en spelbeoefening

Samenvattende conclusies tussenevaluatie BSI 2005

- Kwalitatief gezien kan worden opgemerkt dat er enkele succesvolle breedtesportprojecten zijn ontstaan, zoals de Jeugd Sport Pas, Club Extra, Tienersportkamp, Aangepast sporten, Sport- en Speluitleen en Turkse sporters. Andere projecten kwamen echter later op gang, zoals Verenigingsondersteuning, Sportspektakel, Sportinstuiven en Jongeren aan zet. De projecten Banen in de sport en Ouderen aan Zet zijn niet goed van de grond gekomen.
- Het vermoeden dat voor een aantal activiteiten minimaal vier jaar nodig was om een stevige basis te leggen is in de praktijk bevestigd. Een stevige basis op het gebied van werkmethodiek, maar vooral op het gebied van samenwerking en afstemming tussen partners.
- Er is een lokale sportinfrastructuur ontstaan, gericht op samenwerking, afstemming, kwaliteitsverbetering en innovatie. Ook binnen de gemeente is er meer samenwerking en afstemming ontstaan tussen bijvoorbeeld beleidsvelden op het gebied van Brede School, Jeugd en Onderwijsbeleid, Gezondheidsbeleid en Veiligheidsbeleid.
- De meeste deelprojecten blijven afhankelijk van subsidiebudgetten. Een klein gedeelte van de deelprojecten heeft daadwerkelijk een structurele versterking van de breedtesport tot gevolg gehad. Dit zijn bijvoorbeeld de aanschaf van sport- en spelmateriaal voor het deelproject Sport- en speluitleen of de Jeugd Sport Pas (toename van lidmaatschap bij vereniging) of de realisering van Jongeren Activiteiten Plekken. De toename in meer gemeentelijke formatie halverwege het 7-jarig project duidt wel op een bijdrage aan een duurzame versterking van de breedtesport in de gemeente.
- Met het versterken van een lokale sportinfrastructuur is een aanzet gegeven tot het creëren van breedtesportbeleid, maar geconstateerd moet worden dat dit beleid uit projecten bestaat. Een vastomlijnd concept van breedtesportbeleid met een visie en missie ontbreken.
- Qua innovatie is de realisatie van de Jongeren Activiteiten Plekken een goed voorbeeld. In het kader van de BSI-projecten zijn ook enkele innovatieve activiteiten van Sportservice Zaanstad te noemen: het inschrijven voor de Jeugdsportpas kan via een internetsite, dit is een landelijke primeur. Sportservice Zaanstad was het eerste sportloket in Noord-Holland met een eigen website. Tevens was Sportservice Zaanstad het eerste sportloket met een eigen verenigingsondersteuner in dienst en het eerste loket in Noord-Holland dat op ruime schaal de IKSport-scan inzette als instrument ter plaatsbepaling van de sportvereniging. En de consulente voor aangepast sporten is geïntegreerd in het sportloket.
- Het ontbreken van operationele doelstellingen in 2000 heeft bijgedragen aan een “voortkabbelen” van de werkzaamheden. In 2003 is een document opgesteld van SMART geformuleerde doelstellingen. Op basis hiervan zijn na 2005 betere werkafspraken gemaakt.

- Uit het Onderzoek Breedtesport(projecten) Zaanstad, in 2004 uitgevoerd door de afdeling Statistiek & Onderzoek van de gemeente kwam naar voren dat de gebruikers gemiddeld genomen redelijk tevreden waren over Sportservice. De aanbevelingen voor Sportservice waren om zich pro-actiever op te stellen en een kwalitatief beter PR-beleid te voeren. Sportservice Zaanstad diende op dit gebied een inhaalslag te maken.
- In de praktijk blijkt een grote behoefte aan een aanspreekpunt op het gebied van de sport in Zaanstad het bestaan van een sportloket (incl. Sport- en speluitleen) te rechtvaardigen. Het niet als project opnemen van het sportloket binnen de BSI-projectaanvraag is achteraf geen goede keuze gebleken. In 2006 echter is het sportloket als intensivering aan de gemeentelijke begroting toegevoegd.

Met de overgang van de Breedtesportimpuls naar de BOS-impuls zijn de volgende projecten beëindigd: Verenigingsondersteuning, Tienersportkamp, Jeugd sportpas, sporten voor Turkse Zaanse, Sport voor ouderen, Banen in de sport. De Sportbus en sportinstuiven worden vervangen door sportbuurtwerk. De Jeugd sportpas gaat in 2007 nog door. Aan het einde van 2007 wordt duidelijk of de Jeugd sportpas ook in 2008 en 2009 doorgaat in het kader van de aangevraagde BDU-budgetten (fonds sociaal).

Lopende BOS-impulsprojecten

Voor de periode 2006 t/m 2009 zijn 2 BOS-aanvragen gehonoreerd voor de wijken Zaandam Zuid, Rosmolenwijk, Kogerveldwijk, Poelenburg, Pelders- en Hoornseveld en in de periode 2007 t/m 2010 (6 BOS-aanvragen 3e tranche) worden in heel Zaanstad BOS-arrangementen uitgevoerd. Sportservice Zaanstad voert de volgende activiteiten uit in gebied Zuidoost:

- Club Extra, wekelijkse sportieve sessies voor kinderen met een motorische achterstand.
- Club Move, wekelijkse sportieve sessies voor kinderen/jongeren met overgewicht.
- Sportbuurtwerk, een sportbuurtwerker biedt bewegingsaanbod aan jongeren op de Jongeren Activiteiten Plekken in de buurt.
- Sporth@ckers, een project gericht op VMBO-scholieren waarbij extra aandacht besteed wordt aan de levensstijl en leefwereld van de VMBO-leerling.

Dit laatste project wordt uitgevoerd bij VMBO-school Compaen, locatie Zuiderzee en het Pascal College, locatie Zuid.

In de periode 2007 t/m 2010 wordt in heel Zaanstad sportbuurtwerk in gang gezet. Op deze manier sporten de kinderen en jongeren uit de wijk onder leiding van een sportbuurtwerker bij de Jongeren Activiteiten Plekken en sportveldjes. Ook kan het project Sporth@ckers op alle VMBO-scholen starten. Het project lijkt op de Jeugd Sport Pas: leerlingen kunnen kennismaken met diverse sporten in samenwerking met de sportverenigingen. Om het sportaanbod goed af te stemmen op hun eigen interesses denken jongeren mee over de soorten sport. Dat bewegen nodig is voor deze doelgroep, blijkt uit onderzoek dat aangeeft dat ongeveer 80 procent van de VMBO-leerlingen onvoldoende beweegt. Het derde project dat gefinancierd wordt uit de stimuleringsregeling is Club Move, een bewegingsprogramma voor kinderen van 4 t/m 13 jaar met overgewicht met als doel de kinderen op een plezierige manier te stimuleren om te blijven bewegen. De GGD Zaanstreek-Waterland en Sportservice Zaanstad zullen Club Move uitvoeren onder de namen Kidzfitclub en 10-age fit. Sportservice Zaanstad werkt in dit kader nauw samenwerken met Straathoekwerk en Welsaen.

Naast de activiteiten van Sportservice Zaanstad, Welsaen en Straathoekwerk heeft de gemeente nog andere breedtesportprojecten in haar begroting opgenomen. Zo neemt zij vanaf 2000 met gemeenten uit Zaanstreek/Waterland deel aan het 'Regionaal Samenwerkingsverband Aangepast Sporten Zaanstreek-Waterland'. De functie van dit verband is het toegankelijk maken van sportvoorzieningen voor mensen met een beperking. Het project wordt gecoördineerd door Sportservice Noord-Holland en uitgevoerd door een consulente die voor de regio is aangesteld. Naast het direct ondersteunen van mensen met een beperking adviseert zij sportverenigingen in het opzetten van gehandicaptensport. Dit kan zijn op het gebied van deskundigheidbevordering voor trainers of advies bij het aanpassen van een accommodatie.

Ook loopt in het kader van de prestatieafspraken rond het Grote Steden Beleid (GSB) sinds 2007 het vierjarige project 'Meedoen allochtone jeugd door sport'. Doelstelling in dit project is een toename van de sportparticipatie van niet westerse allochtonen in de leeftijd van 4 tot 23 jaar met de nadruk op niet-westerse allochtone jonge vrouwen. Aangezien sommige jonge vrouwen binnen deze doelgroep niet in bijzijn van mannen willen sporten, worden activiteiten hierop aangepast. Het doel van het project is dat allochtonen worden doorgeleid naar bestaande sportverenigingen of sportscholen. Uitgangspunt is dat er geen subsidies worden verstrekt aan mono-etnische verenigingen. Het project wordt lokaal afgestemd door de gemeente en ondersteund door een aantal sportbonden. De uitvoering van het project ligt bij enkele sportverenigingen binnen gemeente Zaanstad in samenwerking met onder andere scholen. Lokale afstemming van initiatieven van sportbonden en verenigingen wordt gecoördineerd door een projectleider van Sportservice.

Als laatste ondersteunt de gemeente het Jeugdsportfonds. Dit initiatief is opgericht in Amsterdam en stelt kansarme kinderen tot 18 jaar in staat lid te worden van een sportclub. Vanaf april 2007 is hiervoor een aparte stichting Jeugdsportfonds Zaanstreek opgericht met behulp van gemeentelijke subsidie en donaties van Stichting Doen en de Johan Cruyff Foundation.

Als intensiveringen (prioriteit nr. 2) zijn in GSB-BDU fonds sociaal (wordt besproken in raadsvergadering van nov.07 met begroting van 2008) opgenomen de Jeugdsportpas, een sportkennismakingspas voor de hoogste klassen van de Zaanse basisscholen; sportieve activiteiten voor jongeren in Zaandam Zuidoost; zinvolle (sportieve) vrije tijdsbesteding voor jongeren in gebied Zaanstad Midden en een uitbreiding van het succesvolle project Club Move zodat nog meer jeugdigen met overgewicht kunnen deelnemen.